

Tweede Kamer, Ongewenste buitenlandse inmenging

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Concept

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid en de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken hebben op 14 oktober 2026 overleg gevoerd met de heer Berendsen, minister van Buitenlandse Zaken, en de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid, over:

- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 4 juni 2026 inzake reactie op verzoek commissie over de stand van zaken en het voorgenomen beleid inzake ongewenste buitenlandse inmenging en beïnvloeding in Nederland (30821, nr. 337).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Eerdmans

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken,
Klaver

De griffier van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Van Tilburg

Voorzitter: Eerdmans

Griffier: Van Tilburg

Aanwezig zijn zeven leden der Kamer, te weten: Bamenga, Becker, Boon, Tijs van den Brink, Eerdmans, Ergin en Mutluer,

en de heer Berendsen, minister van Buitenlandse Zaken, en de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid.

Aanvang 14.01 uur.

De voorzitter:

Goedemiddag, eenieder. Hartelijk welkom bij deze vergadering van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid in samenspraak met de commissie voor Buitenlandse Zaken. Wij praten vandaag over het thema ongewenste buitenlandse inmenging. Ik heet beide ministers, Van Weel en Berendsen, en de ondersteuning van harte welkom bij dit debat, evenals natuurlijk degenen die hier ter plekke op de tribune zitten, de mensen die meeluisteren met de livestream en uiteraard de collega-Kamerleden, die in een redelijke hoeveelheid zijn opgekomen. Wij spreken hier vandaag uiterlijk tot 17.00 uur met elkaar. We zullen de tijd dus in de gaten houden, maar er lijkt genoeg tijd voor een spreekbeurt van, laten we zeggen, vier minuten. Laten we het aantal interrupties in eerste instantie

beperken tot drie op elkaar. Dan zien we hoe dat gaat, want de tijd is best kort; we zitten hier tot 17.00 uur. Als het te weinig is, kunnen we altijd kijken of we dat kunnen bijplussen, als u dat goedvindt, meneer Boon.

Wij beginnen met mevrouw Becker. Zij zal spreken namens de VVD.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Dank u wel, voorzitter. Ik beloof alvast dat ik het aantal interrupties van mijn kant echt zeer zal beperken, omdat ik denk dat we vandaag vooral antwoorden moeten kunnen krijgen van het kabinet en met het kabinet in debat moeten kunnen gaan over de stand van zaken in de aanpak van ongewenste buitenlandse inmenging.

Ik heb dit debat aangevraagd omdat ik het nogal stil vond rondom dit onderwerp, terwijl het volgens mij heel belangrijk is. Al sinds ik in de Tweede Kamer zit — dat is al sinds 2017 — zet ik mij in voor het beschermen van onze vrijheden. Dat houdt voor mij ook in dat we moeten voorkomen dat die mooie vrijheden buitenlandse regimes juist een podium bieden om hier onze burgers te intimideren of om onvrijheid te verspreiden. Zelfs in mijn eigen fractie heb ik een collega die dagelijks persoonlijk ervaart wat het betekent als een ander land jou in de gaten houdt en intimideert. Gelukkig zijn op dit terrein al een aantal zaken bereikt. De strafbaarstelling voor spionageactiviteiten is verruimd. Er is nu tenminste een OBI-aanpak en buitenlandse regimes mogen hier voorafgaand aan verkiezingen geen campagne meer voeren.

Maar we zijn er echt nog lang niet. Vorig jaar werd een wet die meer transparantie van buitenlandse donaties had kunnen geven, weggestemd in de Eerste Kamer, terwijl verschillende dreigingsbeelden laten zien dat statelijke actoren op steeds assertievere wijze hier hun belangen nastreven. Dat schrijft het kabinet vandaag ook. Het kabinet schrijft ook dit volstrekt onacceptabel te vinden, maar toch moet mij van het hart dat ik de urgentie om dan ook snel tot actie over te gaan een beetje mis. De Kamerbrief van maandagavond vond ik teleurstellend, vaak procesmatig. De brief verwijst ook steeds naar onderzoek dat nog gedaan moet worden richting 2027.

Ik heb dus eigenlijk een reeks concrete vragen. Waar blijft het meldpunt voor slachtoffers of vermoedens van buitenlandse beïnvloeding, waar de Kamer al sinds de aangenomen motie-Brekelmans/Piri om vraagt? Het kabinet schrijft nu na drie jaar onderzoek dat er een juridische grondslag nodig is. Waarom is dat niet eerder helder geworden? En kan dat sneller geregeld worden dan nu voorzien? Waar blijft de uitvoering van mijn motie, die zegt dat buitenlandse verkiezingen hier alleen nog op de ambassade of op het consulaat of per post mogen worden georganiseerd? Waar blijft een wetsvoorstel voor toezicht op Koran- en weekendscholen die gefinancierd worden vanuit het buitenland? Is het kabinet bereid om tot die tijd inzet te plegen om zicht te krijgen in het lesmateriaal op weekendscholen en het diplomatiek aanspreken van landen die hier weekendscholen financieren? Wanneer wordt het mogelijk om geen tewerkstellingsvergunningen meer te verstrekken aan imams doordat er een imamopleiding is? Hoe staat het daarmee? Waar blijft de nationale zwarte lijst voor haatimams naar Deens voorbeeld, die we met elkaar hebben afgesproken? En kan het kabinet bevestigen buitenlandse inmenging op het integratie- en discriminatiebeleid tegen te gaan? Vorig jaar nog bleek SZW een onderzoek te hebben laten financieren door ISN, die banden heeft met de Turkse overheid. Is het kabinet bereid in het kader van herijking van het integratiebeleid iedere vorm van samenwerking met ISN te

heroverwegen en inzicht te geven in de financieringsbronnen van ISN? En wat is nu de follow-up van het weggestemde Wtmo-wetsvoorstel?

Met betrekking tot anti-integratief, antidemocratisch en antirechtsstatelijk gedrag, dat wij als VVD heel graag zouden willen kunnen aanpakken en strafbaar zouden willen kunnen stellen, is een hele discussie ontspannen: dat kan je natuurlijk alleen maar doen als je ook een definitie hebt van wat je "problematisch gedrag" vindt. Daarvan heeft de landsadvocaat eerder gezegd dat dat geen generieke definitie kan krijgen, maar mogelijk wel een sectorspecifieke definitie. Kan het kabinet daarmee aan de slag in de uitwerking van de Wtmo?

Tot slot, voorzitter. Achter de afnemende homoacceptatie en de toenemende vrouwenhaat in ons land zit volgens diverse onderzoeken financiering uit Russische bronnen rond het Kremlin en ook uit streng-christelijke, conservatieve hoek in de VS. Het ministerie van OCW geeft in de uitvoering van mijn motie daarover aan dat een grondslag ontbreekt om hier nader onderzoek naar te doen, maar dat de minister van OCW wel het gesprek wil aangaan met de AIVD. Wat kan het kabinet hier nu over zeggen? En waar blijft de uitvoering van de afspraak dat het kabinet moet gaan voorkomen dat statelijke actoren jongeren online rekruteren en dat er een organisatie moet komen die buitenlandse informatiemanipulatie structureel kan detecteren?

Voorzitter. Ik realiseer me dat dit veel vragen zijn, maar wat de VVD betreft is er ook heel veel werk aan de winkel.

De voorzitter:

Dank u zeer, mevrouw Becker. Ik zie geen vragen. We gaan dus naar de tweede spreker, de heer Boon. Hij zal spreken namens de PVV.

De heer Boon (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Buitenlandse regimes gaan in Nederland gewoon hun gang. Ze volgen hier hun tegenstanders en deinzen zelfs niet terug voor moorden. Volgens de AIVD bespioneren geheime diensten van onder andere Turkije en Marokko mensen hier in Nederland. Zelfs in ons eigen land ben je dus niet veilig voor de lange arm van dit soort regimes, maar daarmee stopt het niet. Neem Turkije: via Dinayet, de Turkse staatsorganisatie voor religieuze zaken, stuurt en controleert de Turkse staat imams in Nederlandse moskeeën.

De heer Ergin (DENK):

Diyanet.

De heer Boon (PVV):

Zo heeft Turkije ook invloed op wat er hier wordt gepredikt. Op die verschrikkelijke Dinayet-weekendscholen worden kinderen van jongs af aan gehersenspoeld. De PVV waarschuwt al jaren voor deze Turkse propaganda, die de integratie ondermijnt. Waarom laat dit kabinet die Turkse bemoeienis gewoon toe? Wanneer worden de imams geweerd en de geldstromen uit Turkije gestopt?

Dan Iran. In Almere en in Den Haag zijn twee tegenstanders van het Iraanse regime vermoord. Volgens de AIVD zijn er sterke aanwijzingen dat Iran bij beide liquidaties betrokken was. Afgelopen maart werden een synagoge in Rotterdam en een joodse

school in Amsterdam getroffen door antisemitische aanslagen. Ook daar zijn zeer sterke aanwijzingen voor Iraanse betrokkenheid. Dan vraag ik me af hoeveel moorden en aanslagen er nog moeten plaatsvinden voordat dit kabinet eindelijk een keer keihard optreedt tegen dit vreselijke Iraanse regime.

Voorzitter. Wat doet dit kabinet nu eigenlijk écht tegen buitenlandse inmenging? Nou, niet veel, eigenlijk niets.

De heer **Ergin** (DENK):

Om te beginnen denk ik dat het belangrijk is om de naam van de organisatie waar jij zo enorm op afgeeft, in ieder geval goed uit te spreken. Het is niet "Dinayet" maar "Diyanet". Wat ik de heer Boon zou willen vragen, is welke activiteiten van Diyanet de PVV zo vreselijk vindt. Kan de heer Boon daar een aantal voorbeelden van noemen?

De heer **Boon** (PVV):

Het is een Turkse religieuze staatsorganisatie die mensen stuurt, betaalt en controleert in ons land. Turkije, waar het regime van Erdogan heerst, stuurt dus mensen naar Nederland om hier de boel te controleren. Dan lijkt het me heel logisch wat ik daar niet fijn aan vind. Ik woon in Nederland. Ik wil niks met die Turkse staatsbemoeienis te maken hebben. Dus ik wil die invloed helemaal niet hebben. Ik hoop dat dat duidelijk is.

De heer **Ergin** (DENK):

Als ik zie wat Diyanet in Nederland doet, vind ik wat de heer Boon nu allemaal verkondigt klinkklare onzin. Ik zie de Islamitische Stichting Nederland, en dus niet de Islamitische Stichting Turkije. Ik zie jongeren daar actief opkomen voor hun grondrechten hier. Ik zie dat de organisaties die aangesloten zijn bij ISN bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding geven. Ik zie dat mensen, jongeren, elkaar in het weekend opzoeken om invulling te geven aan hoe ze hun leven in Nederland willen inrichten. Dat is toch zeker alleen maar goed? Dat is toch precies wat we in Nederland willen? We willen in Nederland toch dat mensen onderdeel zijn van de samenleving en zich welkom en veilig voelen in dit land? Ik begrijp echt niet waar de PVV deze angstbeelden vandaan haalt.

De heer **Boon** (PVV):

Even voor de duidelijkheid: de PVV vindt elke islamitische organisatie verschrikkelijk; laat dat helder zijn. Maar wij vinden zo'n organisatie vooral verschrikkelijk als die wordt georganiseerd en aangestuurd vanuit een land dat niet het onze is. Je kunt Turkije nog nauwelijks een democratie noemen en dat land stuurt mensen hierheen. Kinderen worden dan opgevoed via de Turkse leer en dus niet via de Nederlandse leer. Ze worden dus gewoon gehersenspoeld door Erdogan om hier vooral niet te integreren. Ik vind dat vreselijk. We kunnen dan allemaal mooie pr-paatjes van die organisatie gaan noemen. Daarvan kunt u de naam veel beter uitspreken dan ik. Daar ben ik ook blij om, want ik hoef die naam absoluut niet uit te spreken. Ik hoop het liefst dat die binnenkort verboden wordt, zodat ik 'm nooit meer hoef te noemen. Nou ja, ik vind het echt vreselijk. Dus laten we alsjeblieft stoppen met organisaties die ons land ondermijnen en die onze integratie ondermijnen. Die organisaties doen al jaren niks anders en daar moet een keer hard tegen opgetreden worden. Dan kunnen we wel zeggen "het is huiswerkbegeleiding", maar die kinderen worden daar helemaal gehersenspoeld en volgestopt met de meest ondemocratische ideeën. Dat zijn ideeën die Erdogan wel aanhangt en het vrije Westen niet. En dat hoeven wij hier niet.

De **voorzitter**:

Oké. Meneer Ergin, dit is uw laatste interruptie.

De heer **Ergin** (DENK):

Wat hierbij vooral vreselijk is, is dat de PVV hier eigenlijk antirechtsstatelijk gedachtegoed verkondigt. Dat is precies wat we in dit debat behandelen, want het gaat hier om antirechtsstatelijk problematisch gedrag. Wat de PVV hier doet, is pleiten voor een verbod van een organisatie die gebruikmaakt van onze grondrechten. Wat de PVV hier doet, laat zien dat ze een onderdeel, een apparatsjik, is van bijvoorbeeld Israël. Ze krijgen letterlijk rapporten van de ambassade van Israël binnen. Dat zagen we bij de gebeurtenissen rondom de Maccabi-rellen. Ze zwaaien met die rapporten hier in de Tweede kamer en ze verspreiden kliklijsten.

De **voorzitter**:

Kunt u een vraag formuleren?

De heer **Ergin** (DENK):

Voorzitter, ik heb geen vraag. Mijn conclusie is ...

De **voorzitter**:

We gaan geen hele betogen houden.

De heer **Ergin** (DENK):

Ik houd niet een heel betoog, voorzitter. Maar mijn conclusie is wel dat de PVV het zelf prima vindt om als apparatsjik of onderdeel van de staat Israël te functioneren en hier vreselijke uitspraken te doen over organisaties als Diyanet. Dat moet volgens mij stoppen.

De heer **Boon** (PVV):

Ik wil een kleine correctie doen op wat de heer Ergin zei. Hij zei dat Diyanet gebruikmaakt van onze Grondwet. Nee, ze maken misbruik van onze Grondwet! Het is een intolerante organisatie, die misbruik maakt van onze tolerantie. Daar moeten wij niet tolerant tegen optreden. Dan moeten wij echt een grens trekken en onze Grondwet beschermen door intolerant te zijn tegen dit soort intolerante organisaties.

Ik wil even terug naar het verhaal over Israël. Een debat zonder Israël of Gaza te noemen is voor DENK eigenlijk onmogelijk. Wij hebben hier nooit staan wapperen met een rapport en wij zijn heel blij met Israël, want Israël is echt een bondgenoot van Nederland in de strijd tegen terreur. De Nederlandse regering krijgt op het hoogste niveau allemaal goede aanwijzingen, waardoor ze een hoop terroristische aanslagen kan voorkomen. Dit debat gaat over ongewenste beïnvloeding. Hoe Israël zich opstelt tegenover Nederland is een voorbeeld van gewenste beïnvloeding. In de strijd tegen terreur hebben we Israël keihard nodig. Het is een bondgenoot en we mogen ook best eens een keer onze dankbaarheid daarvoor uitspreken.

Tot zover.

De **voorzitter**:

Dank, meneer Boon. Het woord is aan de heer Ergin. Hij zal spreken namens de fractie

van DENK.

De heer **Boon** (PVV):
Ik was totaal nog niet klaar.

De **voorzitter**:
Excuus. Ik dacht dat u afgerond had, maar u heeft nog tijd. Excuus.

De heer **Boon** (PVV):
Voorzitter, ik merk dat u mij zat bent, maar ik heb toch nog een flink verhaal.

De **voorzitter**:
U heeft al behoorlijk veel woorden gebruikt, maar dat was inderdaad in antwoord op de interruptie. U heeft nog tijd.

De heer **Boon** (PVV):
In de brief van de minister lees ik vooral wat er allemaal nog onderzocht moet worden, maar wanneer gaat deze minister nu eindelijk eens echt ingrijpen? En begin dan alleen maar met het uitvoeren van aangenomen moties. De eerste motie gaat over buitenlandse financiering van pro-Palestijnse protesten op Nederlandse universiteiten. Is dat onderzoek nu al gestart? Wat heeft het opgeleverd en waarom duurt het zo lang?

De tweede motie gaat over Brigade Nhamedu, een Eritrese terroristische bende, die conflicten uit Eritrea naar Nederland haalt en daarbij zwaar geweld gebruikt. Bij door deze brigade georganiseerde rellen in Den Haag raakten 29 Nederlandse politieagenten gewond. 29! In Duitsland loopt zelfs een onderzoek naar mogelijke terroristische activiteiten van Brigade Nhamedu. Daarom diende ik een motie in om te onderzoeken of Brigade Nhamedu op de nationale sanctielijst terrorisme kan worden geplaatst. De Kamer nam deze motie aan, maar nu zegt de minister dat er onvoldoende informatie is. Heeft de minister überhaupt de moeite genomen om informatie uit Duitsland op te vragen? En als dat zo is, waarom is die informatie dan onvoldoende? Nu krijgen deze terroristen gewoon vrij spel van de minister.

Voorzitter. De buitenlandse financiering van moskeeën en islamitische organisaties. De wet die de ongewenste buitenlandse financiering moest aanpakken, is helaas gesneuveld in de Eerste Kamer. En dat terwijl de minister zelf zei dat we in Nederland meer buitenlandse beïnvloeding zien dan ooit. Hoe gaat de minister het nu aanpakken? Wat is het vervolg? Hij zegt dat hij in gesprek is met België en Frankrijk over mogelijk maatregelen en dat de Kamer pas volgend jaar meer duidelijkheid krijgt. Waarom moet dit zo lang duren? Is de minister bereid om nu met een wetsvoorstel te komen, dat regelt dat buitenlandse financiering van moskeeën en islamitische organisaties in Nederland wordt verboden? En zo ja, wanneer kunnen we dat voorstel dan verwachten? We kunnen niet langer wachten!

Voorzitter, ik sluit af. Buitenlandse regimes doen in Nederland gewoon waar ze zin in hebben. En wat doet het kabinet-Jetten? Onderzoeken, onderzoeken, onderzoeken, onderzoeken! En dan voor de zekerheid nog maar een onderzoek. En ondertussen gebeurt er helemaal niets. Ministers, ga aan het werk. Voer de aangenomen moties uit. Stop met praten en ga eindelijk iets doen tegen die ongewenste buitenlandse inmenging.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer Ergin en hij zal spreken namens de fractie van DENK. Gaat uw gang.

De heer **Ergin** (DENK):

Voorzitter. We leven in een wereld waarin buitenlandse mogendheden steeds agressiever worden. Er zijn landen die hun tentakels tot diep in ons land en diep in onze samenleving willen uitstrekken. Het gaat om buitenlandse mogendheden die verdeeldheid proberen te zaaien, mensen intimideren en zich zelfs bemoeien met wat er in ons eigen land gebeurt. Ik heb het dan over landen als Rusland, China, Israël en Iran. Ik zou graag aan de regering willen vragen welke trend ze ziet.

Volgens mij gaat het debat met name over specifieke gemeenschappen, maar we zien bijvoorbeeld bij het cyberincident bij Albert Heijn dat er een statelijke actor bij betrokken zou kunnen zijn. We zien dat Rusland steeds maar weer onze samenleving probeert te ontwrichten door desinformatie te verspreiden over migratie, integratie en Nederlanders met een migratieachtergrond. Ik zou de regering ook willen vragen wat zij concreet doet tegen specifieke desinformatiecampagnes en de legers aan nepaccounts en bots die onze samenleving proberen te verdelen.

Voorzitter. Na de brief van de regering gelezen te hebben kunnen we volgens mij stellen dat de regering onvoldoende daadkracht toont bij het aanpakken van buitenlandse inmenging. Maar deze regering is ook nog eens ontzettend selectief. Over Rusland horen we nu vaak ferme taal, maar zodra het over Israël gaat, wordt het plotseling een stuk stiller. Het is niet alleen Rusland dat aan ongewenste inmenging doet in Nederland, Israël doet dat ook. Een voorbeeld daarvan zijn de gebeurtenissen in 2024 rondom Ajax-Maccabi. Israël bemoeide zich toen openlijk met Nederland en vanuit Israël, vanuit een departement in Israël, werden rapporten en kliklijsten verspreid naar Nederlandse politici en journalisten. Die rapporten maakten vervolgens deel uit van het debat. We zien bijvoorbeeld dat Israël medewerkers van het Internationaal Strafhof heeft bespioneerd en geïntimideerd. Zelfs afgelopen week zagen we nog bij een kwestie rondom AZ Alkmaar opnieuw pogingen vanuit Israël om invloed uit te oefenen op Nederlandse besluitvorming. Ik zou aan de regering willen vragen om te reageren op deze voorbeelden. Vindt de regering dit onacceptabel? Ziet de regering deze voorbeelden als ongewenste buitenlandse inmenging? Zo nee, waarom niet? En waarom blijft deze regering zich poeslief opstellen in de richting van Israël?

Voorzitter. Ook het gedrag van China gaat regelmatig alle grenzen te buiten. DENK heeft vaak contact met Oeigoerse Nederlanders. Wat zij ons vertellen is echt ronduit schokkend. Mensen die in Nederland wonen, worden gewoon gebeld door de Chinese politie. Ze worden onder druk gezet om informatie te verstrekken over andere Oeigoeren in Nederland en dan met name over activisten. Als ze weigeren, worden ze bedreigd met de gevolgen voor hun familieleden in Turkistan. Dat is geen gewone buitenlandse beïnvloeding meer, maar intimidatie en enorme onderdrukking die over onze eigen landsgrenzen heen gaat. Daarom zou ik de regering willen vragen wat ze heeft gedaan met de aangenomen motie om in gesprek te gaan met de Oeigoers-Nederlandse gemeenschap. Welke aanvullende maatregelen gaat de regering nemen om Oeigoerse

Nederlanders daadwerkelijk te beschermen? Het allerbelangrijkste is natuurlijk de vraag of de regering China hierop aanspreekt.

Voorzitter. Buitenlandse mogendheden stoppen niet vanzelf. De regering moet voorkomen dat buitenlandse mogendheden voet aan de grond krijgen in onze samenleving. Dat doen we door de gemeenschappen hier in dit land, in Nederland, te versterken, door hun een veilig gevoel te geven, door hen niet te wantrouwen, door niet te komen met voorstellen voor toezicht op informeel onderwijs en door niet te komen met nog meer wetgeving om mensen met een migratieachtergrond en Nederlandse moslims met nog meer wantrouwen te behandelen. Uiteindelijk is de enige oplossing voor buitenlandse inmenging dat de landen die zich met Nederland willen bemoeien, inzien dat ze wat ze ook doen op geen enkele manier voet aan de grond krijgen in Nederland. Ik zou graag een reactie krijgen van de regering op hoe ze daarmee denkt om te gaan en welke plannen ze daarvoor heeft.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Ergin. Ik zie geen vragen en dus gaan we door naar mevrouw Mutluer. Zij zal spreken namens de fractie van PRO.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Dank u wel, voorzitter. Het gevaar van ongewenste buitenlandse inmenging is niet denkbeeldig. Misschien merkt een hele grote groep er niet zo heel veel van, omdat het ze niet direct raakt, maar we weten allemaal uit berichten dat een groep mensen uit de diaspora door de lange arm van het voormalige vader- of moederland wordt geïntimideerd en afgeperst. Ik denk hierbij aan Eritreeërs, Iraniërs en Nederlanders van Marokkaanse afkomst, maar het betreft echt nog meer landen. Wij zijn niet naïef over die signalen en die berichten moeten we dan ook uiterst serieus nemen. De voormalige overheden mogen dan denken dat ze grip op deze groepen moeten houden, tot aan het afpersen van familieleden in het land van herkomst aan toe, maar wij willen niet dat deze mensen dat wordt aangedaan.

Wij willen verder ook niet dat andere landen in ons land oneigenlijke invloed hebben. Dat laatste geldt overigens ook voor ongewenst buitenlandse inmenging vanuit een heel andere hoek; een aantal collega's benoemden het net al. Ik denk daar bij aan Chinese en Russische trollen, die goed georganiseerd en massaal op social media aanwezig zijn, waarschijnlijk in opdracht van de regeringen van China en Rusland. Met hun propaganda proberen ze het publieke debat in ons land te vergiftigen. Naar verluidt is die dreiging vanuit Rusland verminderd nu een aantal belangrijke datacentra in Rusland door Oekraïense aanvallen zijn vernietigd. Dat geeft mogelijk een soort dip in de bagger die uit Rusland komt, maar in mijn beleving is het geen definitieve oplossing.

Ik denk ook aan Iran. Zo bleek uit een rapport van de AIVD van vorige maand dat door de staat aangestuurde mensen met malware informatie inwinnen over tegenstanders van het regime. Dat gaat zelfs zover dat die informatie wordt gebruikt om politieke tegenstanders in het buitenland op te sporen en aan te vallen. Mijn vraag is wat er wordt gedaan om deze kwalijke praktijken vanuit Iran en vanuit andere landen tegen te gaan. Hoe worden bijvoorbeeld potentiële slachtoffers daarvan beschermd? Worden die wel tijdig geïnformeerd, beveiligd en ondersteund, ook bij digitale aanvallen en bij bedreiging

van familie in het buitenland?

Deze statelijke actoren opereren overigens niet alleen vanuit het buitenland. Die lange arm heeft ook vertakkingen in ons land met organisaties die namens buitenlandse staten de diasporagemeenschappen proberen te beïnvloeden. Is daar zicht op en wat wordt daartegen gedaan?

Dan iets over de mensen die in Nederland wonen en slachtoffer worden van intimidatie, bedreiging en controle door buitenlandse regimes. De AIVD en de NCTV noemen die statelijke inmenging ook. En ook hier geldt weer: hoe gaan we die gemeenschappen beschermen? Ik zie zelf ook dat er weinig resultaat wordt geboekt met het beleid van deze regering en vorige regeringen om ongewenste buitenlandse inmenging tegen te gaan. Ik zou graag willen dat beide bewindspersonen daarop ingaan en aangeven hoe ze ervoor gaan zorgen dat dat beter wordt.

Voorzitter. Als er dan melding of aangifte wordt gedaan, hoe vaak worden die zaken dan daadwerkelijk strafrechtelijk onderzocht en vervolgd? Dat is iets wat ik graag hoor van de minister van JenV.

Ik zie dat de meldingsbereidheid vrij laag is. Dat moet beter, maar ik ben daar niet gerust op. Er zou een landelijke Vertrouwenslijn komen, maar die wordt toch weer uitgesteld. Er lijkt inmiddels helemaal geen zicht meer op te zijn dat die lijnen er binnen afzienbare tijd gaan komen. Ik hoor en lees iets over een juridische grondslag, maar ik vind het desondanks wel jammer voor de slachtoffers. Die moeten nu namelijk her en der bij allerlei overheidsinstellingen proberen hun verhaal te doen en om het vertrouwelijk te laten behandelen. Ik zie ook dat er allerlei handreikingen worden gemaakt voor overheden, maar volgens mij heeft het haast. Wat heeft de minister daarvoor nodig, is mijn vraag. Ik zou verder ook willen weten hoe men zicht houdt op de patronen die er zijn. Waar zitten de grootste problemen en hoe worden die opgepakt? Een poging om daar zicht op te krijgen is voor het laatst twee jaar geleden gedaan in een gezamenlijke fenomeenanalyse van de AIVD en de NCTV. Ik lees in de Kamerbrief dat dat pas in 2028 wordt herhaald. Ik denk dat we erover moeten nadenken of je dat niet tweejaarlijks zou moeten doen. Daarom de vraag aan de minister ...

De voorzitter:

Komt u tot een afronding?

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

... hoe hij daartegen aankijkt.

Voorzitter, dan ...

De voorzitter:

Ik probeer het heel diplomatiek te zeggen, maar u bent door uw tijd heen.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Dank. Dan stel ik een laatste vraag aan de minister van Buitenlandse Zaken. Die heeft te maken met de resolutie die in het Europees Parlement is aangenomen over transnationale repressie. Daar zit een routekaart bij en ik wil van de minister weten in hoeverre die aanbevelingen worden overgenomen en opgevolgd.

De **voorzitter**:

Dank u zeer. Wij zijn beland bij de heer Van den Brink. Hij zal spreken namens het CDA. Gaat uw gang, meneer Van den Brink.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):

Voorzitter, ik spreek ook namens de ChristenUnie, want mevrouw Bikker moet vandaag bij het debat over de zorg zijn.

Voorzitter. Buitenlandse inmenging is niet iets abstracts, maar een concreet gevaar voor onze democratische rechtsstaat. Buitenlandse mogendheden proberen invloed uit te oefenen op onze vrije samenleving, op de overheid en uiteindelijk op de democratie. Via spionage en cyberaanvallen proberen ze toegang te krijgen tot gevoelige informatie. In een recent cyberadvies van de AIVD, de MIVD en het Nationaal Cyber Security Centrum wordt gewaarschuwd voor Chinese actoren die diepgaande kennis hebben van onze netwerken. Dat roept bij het CDA de vraag op hoe weerbaar Nederland eigenlijk is tegen buitenlandse inmenging.

Voorzitter. Het kabinet geeft aan alert te zijn op ongewenste buitenlandse inmenging. Sinds 2023 kunnen Nederlanders bij de Rijksoverheid melding doen, maar die mogelijkheid moet wel vindbaar en toegankelijk zijn. Weten mensen eigenlijk wel waar ze terechtkunnen, vraag ik de minister.

Al langer wordt er gesproken over het opzetten van een centraal meldpunt. Collega's hadden het er net ook over. De minister wijst in de brief van juni 2026 echter op de ingewikkeldheid van de AVG en de eisen die aan de verwerking van persoonsgegevens worden gesteld. Uiteraard moeten we daar zorgvuldig mee omgaan, maar kan dit alstublieft een beetje sneller? Waarom duurt het zo lang om een laagdrempelig meldpunt te realiseren? Ik zou het heel onwenselijk vinden dat wij jarenlang blijven zoeken naar de juiste vorm voor dat meldpunt, terwijl buitenlandse overheden ondertussen gewoon doorgaan met hun pogingen om onze samenleving en onze democratische instituties te beïnvloeden.

Voorzitter. Het tweede belangrijke onderdeel van de aanpak is het tegengaan van ongewenste buitenlandse financiering. Buitenlands geld kan worden gebruikt om invloed te kopen of om maatschappelijke organisaties afhankelijk te maken. De inlichtingen- en veiligheidsdiensten kunnen onderzoek doen als er ernstige vermoedens bestaan van ongewenste buitenlandse financiering. Maar hoe krijgen we zicht op geldstromen die onder de radar blijven, en dus voordat er sprake is van ernstige vermoedens? Dat klemmt des te meer omdat de Eerste Kamer onlangs de Wet transparantie en tegengaan ondermijning door maatschappelijke organisaties, de Wtmo, heeft verworpen. De parlementaire ondervragingscommissie Ongewenste beïnvloeding uit onvrije landen heeft in 2020 al in beeld gebracht welke risico's er zijn. Nu de Wtmo er niet komt, blijft het de vraag hoe we dit probleem wel kunnen aanpakken. De dreiging verdwijnt namelijk niet als wij een wet niet aannemen. Graag een reactie van de minister. Hoe wil hij ervoor zorgen dat verdachte financiële geldstromen tijdig worden gesignaleerd en onderzocht? En wat heeft hij sinds de verwerping van de wet ruim een halfjaar geleden ondernomen? Wat is er verder gebeurd met de motie-Nanninga, ingediend in maart bij het wetgevingsoverleg Integratie, die het kabinet vraagt om de rol van de politieke islam, buitenlandse financiering van moskeeën en salafistische invloeden te betrekken bij de

Actieagenda Integratie? Wanneer kunnen we de volgende actualisering van die agenda verwachten?

De heer **Boon** (PVV):

Ik wil heel even terug naar de financiering vanuit het buitenland. We hebben de Wtmo gehad, een wet waar uw Tweede Kamerfractie voor heeft gestemd. Uw Eerste Kamerfractie heeft er echter tegen gestemd, waardoor die wet het niet gehaald heeft. Het CDA pleit nu eigenlijk weer voor zo'n soort wet. Wat zou er nou in die vorige wet veranderd moeten worden, zodat het CDA kan garanderen dat de Eerste Kamer die wet wel aanneemt? En ik snap natuurlijk dat u die niet aan een touwtje heeft. Ik denk dat bijna iedereen het belang van die wet onderschrijft. Iedereen wil die wet ook, maar die wet komt er toch niet. Wat moeten we nu doen om ervoor te zorgen dat die wet er wel komt?

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):

Die vraag zou u aan mijn collega's in de Eerste Kamer moeten stellen. De Tweede Kamerfractie heeft gewoon voor die wet gestemd, zoals die er lag. Wij waren voor die wet en uw vraag kan ik dan ook niet beantwoorden.

De **voorzitter**:

Meneer Van den Brink, u vervolgt.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):

Voorzitter. Buitenlandse inmenging houdt niet op bij onze landsgrenzen. Internationale voorbeelden laten zien dat alle landen alert moeten zijn op mogelijke buitenlandse inmenging in politieke instituties. In hoeverre werken Europese lidstaten samen bij het signaleren en voorkomen van ongewenste buitenlandse inmenging?

Mijn collega Van Lanschot heeft vorige week een motie mede ingediend over de bescherming van personen in Nederland en het waarborgen van de nationale veiligheid in verband met de Chinese wet ter bevordering van etnische eenheid en vooruitgang, die sinds 1 juli van kracht is. De zorg is dat wetgeving in een ander land ook gevolgen kan hebben voor mensen en organisaties hier. Als buitenlandse wetgeving wordt ingezet om personen buiten het eigen land onder druk te zetten, raakt dat ook rechtstreeks aan de vrijheid en veiligheid van personen in Nederland. In hoeverre is er zicht op wetten in andere landen die een ongewenste invloed kunnen hebben op personen in Nederland? Graag een reactie van de minister.

Afgelopen weekend is het Russische datacentrum Yandex door Oekraïne gebombardeerd. Het is opgevallen dat er sindsdien veel minder positieve berichten over de AfD in omloop zijn. Dat kan erop wijzen dat Rusland zich mengt in andere statelijke actoren. Ziet de minister dat dit sinds afgelopen weekend ook invloed heeft op pro-Russische berichten in Nederland?

Voorzitter. Alertheid alleen is niet genoeg. Buitenlandse mogelijkheden die onze democratische rechtsstaat willen ondermijnen, wachten niet tot wij onze procedures op orde hebben. Daarom hoop ik op ambitieuze antwoorden van de ministers.

Ik dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u zeer. Wij zijn tot slot bij de heer Bamenga aanbeland. Hij zal spreken namens de fractie van D66. Gaat uw gang.

De heer **Bamenga** (D66):

Dank u wel, voorzitter. De grens tussen vrede en oorlog wordt steeds grijzer. Autocratische staten en derde landen proberen op grote schaal onze samenleving te beïnvloeden en te sturen. Door verdeeldheid aan te wakkeren, angst te zaaien en onze debatten te manipuleren krijgen derde landen steeds meer grip op het functioneren en tegelijkertijd uithollen van onze democratie en maatschappij. In uiterste gevallen kunnen we daardoor recht tegenover elkaar komen te staan. Dat raakt aan onze democratie en aan de vrijheid en veiligheid van mensen in Nederland.

Voorzitter. Voor mensen binnen diasporagemeenschappen is ongewenste buitenlandse inmenging een realiteit. Je wordt gevolgd omdat je kritiek hebt op het regime in het land waar je vandaan komt of waar je familie vandaan komt. De AIVD en de NCTV beschrijven hoe onder meer Rusland, China, Iran, Turkije en Marokko informatie verzamelen over diasporagemeenschappen. Via kennissen, collega's en vrienden en zelfs via wetgeving worden mensen bespied en onder druk gezet. De nieuwe Chinese wet ter bevordering van etnische eenheid laat zien hoe onderdrukking via wetgeving werkt. Mensen buiten China kunnen nu worden bestempeld als spion of verrader. Dat is buitengewoon zorgelijk. De gevolgen zijn vaak groot. Mensen durven niet meer te demonstreren, houden hun mening voor zich en vrezen voor hun familie in het buitenland. Dat is geen leven; dat is geen vrijheid. Juist daarom is een veilig meldpunt noodzakelijk, maar dat komt nog niet echt van de grond. Mijn vraag aan de minister: wanneer kunnen wij een nieuwe startdatum van het OBI-meldpunt verwachten en wat gebeurt er in de tussengelegen periode?

Voorzitter. Ondernijning tegengaan vraagt ook om weerbare diasporagemeenschappen. Mensen moeten zich een volwaardig onderdeel voelen van onze samenleving. Hoe draagt een effectief inclusie- en antidiscriminatiebeleid daaraan bij? Hoe wordt mijn aangenomen motie waarin is verzocht om een structurele dialoog mogelijk te maken, uitgevoerd?

Voorzitter. Ook online dringt de ongewenste buitenlandse inmenging onze samenleving binnen. Die versterkt de verdeeldheid en wekt de indruk dat bepaalde opvattingen veel breder worden gedragen dan werkelijk het geval is. Afgelopen weekend werden Russische datacenters van Yandex aangevallen. Vervolgens verschenen berichten over een terugloop van pro-Trump-bots en pro-AfD-bots. Dit verband moeten we verder onderzoeken. De maatschappelijke impact kan enorm zijn. Wat op je telefoon verschijnt, beïnvloedt wie je vertrouwt, waar je bang voor bent en hoe je naar anderen kijkt. Mijn vraag aan de minister: beschikken onze diensten en de hele keten over voldoende expertise, mensen en middelen om online defensief op te treden? Kan het kabinet voor het einde van dit jaar eventuele tekorten en concrete oplossingen aan de Kamer voorleggen?

Voorzitter. Daarnaast bereiken in ieder geval mij signalen dat programma's tegen polarisatie worden afgeschaald en stopgezet. Uitgerekend nu! Kloppen die signalen? Ik wil hierover opheldering. Ik wil weten hoe deze inzet wordt behouden.

Verder hebben wij een aantal brieven gekregen van diasporagemeenschappen. Ik sta altijd voor het principe "niets over ons zonder ons". Twee punten daaruit wil ik in ieder geval toelichten. Het ene punt dat ik wil toelichten, is dat gemeenschappen aangeven dat de meldingsbereidheid zeer laag is. Zij hebben allerlei vragen over het oppakken van meldingen die gedaan worden. Volgens mij heeft de collega van PRO die vraag zojuist ook gesteld. De andere vraag gaat over Amnesty International, dat bevindingen heeft opgeschreven over de surveillance door de Marokkaanse veiligheidsdienst DGST. Zouden de ministers daarop willen reageren?

Ik zie dat ik nog een aantal secondes heb, dus wellicht tot slot het volgende. Een Nederlandse ASML-ingenieur, Omar, zit vast in Egypte. Wat mij betreft is dit ook een voorbeeld van Nederlanders die in het buitenland zijn en vervolgens vast komen te zitten, bijvoorbeeld omdat zij hebben deelgenomen aan een demonstratie. Kan de minister bevestigen dat de arrestatie van Omar verband houdt met zijn deelname aan demonstraties in Nederland? Welke consequenties verbindt de minister aan deze acties, in dit geval de actie van Egypte?

Mevrouw **Becker** (VVD):

Ik ben het eens met wat de heer Bamenga zegt over het meldpunt. Dat is van groot belang. Hij citeert een aantal mensen uit verschillende diaspora die juist het gevoel hebben dat ze lastig worden gevallen. Dat kan om relatief onschuldige dingen gaan, maar er zijn ook inwoners, bijvoorbeeld mensen die oorspronkelijk uit Iran komen, die ontzettend vrezen als zij een melding maken bij een lokale politie; zij weten niet altijd hoe serieus die dreiging is en hebben niet altijd alle informatie die bij de AIVD en de NCTV beschikbaar is. Onze partijen hebben daarom in 2023 samen een motie ingediend. Het is nu 2026. We hebben een brief gekregen waarin staat dat er medio 2028 een meldpunt zou kunnen komen. Dan zijn we dus meer dan vijf jaar verder, terwijl die mensen al die tijd in onzekerheid zitten. Wat vindt de heer Bamenga daar nou van? Is hij het met de VVD eens dat de Kamer eigenlijk vandaag een eensluidend en krachtig signaal zou moeten geven, namelijk dat dit zo niet kan en dat we niet nóg een debat kunnen hebben waarin we moeten constateren dat het er niet is?

De heer **Bamenga** (D66):

Ik kan het daar alleen maar mee eens zijn. Iedereen in Nederland moet vrij kunnen leven en zich vrij kunnen uitspreken. Als dat niet het geval is, is het natuurlijk ook aan ons om onze burgers zo goed mogelijk te beschermen. Zo'n meldpunt draagt daaraan bij. Wij moeten er dus alles aan doen om dat zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen.

De **voorzitter**:

Dank u wel, meneer Bamenga, voor uw beurt. Dit brengt ons bij het einde van de eerste termijn. Ik kijk even naar de ministers. Zou een halfuur goed zijn? Ja. Dan zien wij elkaar weer om 15.05 uur ter plaatse. Ik schors de vergadering.

De vergadering wordt van 14.37 uur tot 15.08 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Beste mensen, het is tijd. Wij gaan weer beginnen met de vergadering van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. Het onderwerp is ongewenste buitenlandse inmenging. We hebben de eerste termijn van de Kamer gehad en zijn nu toe aan de beantwoording door de beide bewindslieden. Ik kijk naar hen beiden. Zij hebben zich

goed voorbereid. Ik denk dat ik als eerste het woord kan geven aan minister Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid. Overigens wil ik de Kamerleden vragen of zij akkoord kunnen gaan met drie interrupties per fractie, om mee te starten. Gaat uw gang, minister.

Minister Van Weel:

Dank, voorzitter. Dank aan de leden voor het agenderen van dit debat, maar ook voor de inbreng in de eerste termijn. Ik zou graag een korte inleiding willen houden. Daarna heb ik een aantal kopjes: de OBI-aanpak, de Vertrouwenslijn, waar een hoop vragen over zijn gesteld, ongewenste buitenlandse financiering en een kopje overig. Ik eindig met een blokje SZW. De minister van Werk en Participatie was hier graag zelf bij geweest, maar hij is helaas ziek. Namens hem zeg ik u nu al een brief toe met daarin een goede dieptebeantwoording. Die brief ontvangt u nog voor het WGO Integratie van 16 november, zodat u dan het debat met hem in persoon kunt aangaan. Overigens weet hij daarvan; maakt u zich geen zorgen.

Voorzitter. We debatteren vandaag met uw Kamer over een belangrijk onderwerp: ongewenste buitenlandse inmenging in Nederland. Ik heb naar uw bijdragen geluisterd. Ik hoef u allemaal niet te overtuigen van het belang van dit debat. We spreken vandaag specifiek over hoe andere landen beïnvloedings- en inmengingsactiviteiten in Nederland ontplooiën met als doel onze politieke besluitvorming, onze samenleving en onze burgers in Nederland te beïnvloeden. Dat vindt het kabinet onaanvaardbaar in Nederland. We zien dat andere landen er niet voor terugdeinzen om diverse middelen in te zetten, waaronder spionage, bedreiging en intimidatie, fysiek geweld en pogingen tot liquidaties. Onze veiligheidsdiensten wijzen ons op de diversiteit van de mogelijke slachtoffers: diasporagemeenschappen en dissidenten, maar ook mensen uit specifieke beroepsgroepen zoals journalisten, wetenschappers en politieke ambtsdragers. Het werd al gememoreerd. Ongewenste buitenlandse inmenging is geen probleem van deze groep mensen, maar vóór deze groep mensen en raakt het fundament van onze samenleving.

Als minister van Justitie en Veiligheid sta ik voor de veiligheid en de weerbaarheid van onze rechtsstaat. Iedereen in Nederland moet zich vrij en veilig kunnen voelen, ongeacht wie je bent, wat je vindt en waar je vandaan komt, en wel zonder inmenging door autoriteiten uit andere landen. Daar zullen we ons hard voor maken.

Dat gezegd zijnde, moet ik u eerlijk zeggen dat ik bij de voorbereiding van dit debat en uw inbreng gehoord hebbend, wel tot de conclusie ben gekomen dat er een aantal tandjes bij moeten. Op een aantal vlakken, bij een aantal initiatieven, maar ook bij een aantal in het coalitieakkoord genoemde voornemens hebben wij onvoldoende voortgang geboekt. Wat ik u daarom op voorhand wil toezeggen, is dat ik u over al die punten kort na dit debat en nog voor de begrotingsbehandeling van Justitie en Veiligheid een brief zal sturen waarin ik in een concreet tijdpad zal aantonen wat wij gaan doen en wanneer u wat krijgt. Ik denk dat het belang van dit onderwerp dat verdient. Ik denk dat we die meters moeten gaan maken. Daarmee deel ik dus ook uw kritiek op de brief die wij begin deze week naar u hebben gestuurd. Die hebben wij goed gehoord.

Dat wil niet zeggen dat we de afgelopen jaren helemaal niks aan het tegengaan van OBI hebben gedaan. Laat ik toch ook een aantal zaken noemen die wél goed zijn gegaan voordat ik terugkom op de concrete zaken zoals de vertrouwenslijn, waarbij dat niet zo is

gegaan. Er wordt dagelijks gewerkt aan het tegengaan van ongewenste buitenlandse inmenging. De kerndoelen daarbij zijn: zicht hebben op de dreiging, investeren in weerbaarheid, het vergroten van de toolbox om daadkrachtig op te kunnen treden en het versterken van de internationale samenwerking.

Laat ik acht punten noemen waaraan gewerkt is. In 2024 is de dreigingsanalyse "Over de grens" van de AIVD en de NCTV gepubliceerd. In datzelfde jaar zijn we gestart met een communicatiecampagne, die doorlopend wordt verrijkt. Dat is bijvoorbeeld recent gebeurd rondom de digitale weerbaarheid, waarbij wij werken aan een campagne om het ronselen van jongeren tegen te gaan. We kunnen nu breder strafrechtelijk optreden, want in mei 2025 is de Wet uitbreiding strafbaarstelling spionage in werking getreden, zoals door een van uw leden al werd gememoreerd. We zetten ook in op bewustwording en het bieden van handelingsperspectief aan gemeenten, door kennissessies en door een handreiking waarvan de publicatie aanstaande is. We investeren in de wettelijke basis voor de bescherming van vitale infrastructuur via de recent in werking getreden Cyberbeveiligingswet en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten. Voor de Noordzee wordt een Nationaal Maritiem Security Centre opgericht. We werken nauw samen met de internationale partners, waaronder het VK, Duitsland, Canada en Australië, we nemen regelmatig actief deel aan joint statements om publiekelijk stelling te nemen tegen inmengingsactiviteiten in andere landen en hier, en we zetten ons in voor coördinatie binnen de EU. Zoals in het coalitieakkoord is benoemd, wordt een detectieorganisatie opgericht voor het tegengaan van buitenlandse informatiecampaagnes, en ik werk aan een wetsvoorstel Strafbbaarstelling verheerlijken van terrorisme. Dat zal u deze week niet zijn ontgaan. We hopen daarmee in ieder geval het in het openbaar steun betuigen aan terroristische organisaties tegen te gaan.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Ik hoor de opsomming. Overigens hoor ik ook de hand in eigen boezem: het mag een tandje meer. De minister zei net dat men aan de slag is gegaan met de bewustwordingscampagnes. In de Kamerbrief staat juist dat het kabinet, zeker in relatie tot jongeren en omdat het een complex probleem betreft, eerst het probleem via een zogeheten systeemanalyse nader in kaart wil brengen, waarbij "verschillende experts en professionals onder leiding van gedragsdeskundigen in kaart brengen hoe online rekrutering plaatsvindt". Dat gebeurt, denk ik, niet alleen op het gebied van inmenging, maar ook op het gebied van terrorisme en criminaliteit. In die zin is er dus nog geen bewustwordingscampagne. Mijn vraag is dan ook wanneer wij die inzichten mogen verwachten, zodat we daar heel concreet mee aan de slag kunnen om te voorkomen dat onze jongeren worden vergiftigd.

Minister **Van Weel**:

Die inzichten krijgt u voor het einde van het jaar. Het is precies zoals u het zegt: het probleem is veel breder. Vanmorgen ben ik op werkbezoek geweest in de kwetsbare wijk Meerzicht in Zoetermeer. Via Snapchat worden jongeren op dit moment van alle kanten benaderd, vanuit het criminele circuit, statelijke actoren of anderszins. Ik denk dat dit een heel groot probleem is. We zien ook dat de jongeren die daarvoor worden gerekruteerd, een steeds lagere leeftijd hebben. We moeten nu zelfs al op basisscholen werken aan het tegengaan hiervan en preventief inzetten op deze jeugd. Dat vereist dus een integrale aanpak. Dat is niet alleen een zaak van justitie of politie; het is ook iets wat we door de bril van buitenlandse beïnvloeding moeten wegen. Voor het einde van het jaar krijgt u die analyse, en daarmee dus ook de handelingsperspectieven: hoe gaan we

dat nu verder stopzetten?

De **voorzitter**:

Een tweede vraag van mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Dit mag u als een vraag aanmerken, maar ik wil alleen maar zeggen dat ik hier wel blij mee ben. Dit was voor mij nieuw. We zien dat de onlinerekrutering door criminele groepen, door extremistische of terroristische organisaties en dus ook door statelijke actoren een enorm probleem is. Ik hoop dat we daarna op basis van die inzichten tot hele duidelijke interventies kunnen komen. Ik hoop dus dat de minister kan toezeggen dat dit niet alleen in kaart wordt gebracht, maar dat de interventies waartoe een en ander kan leiden of waarover wordt nagedacht, ook in deze brief kunnen worden opgenomen. Ik zou daar graag een toezegging van deze minister op willen hebben.

Minister **Van Weel**:

Ja, we zullen die brief zo concreet mogelijk maken. Doemen er vanuit de dwingende realiteit van de analyse al concrete interventies op, dan zullen we die meteen kenbaar maken.

De **voorzitter**:

U vervolgt.

Minister **Van Weel**:

Voorzitter. Ik ben nu trouwens bij het kopje OBI-aanpak in algemene zin.

De heer Van den Brink vroeg hoe weerbaar Nederland tegen buitenlandse inmenging is. Sinds 2018 heeft het Rijk met de rijksbrede OBI-aanpak allerlei mogelijkheden om ongewenste buitenlandse inmenging aan te pakken. Daarbij zijn regelmatig diplomatieke, bestuurlijke, strafrechtelijke en weerbaarheidsverhogende maatregelen genomen. Recent is de eerste beleidsevaluatie van de nationale aanpak afgerond. We zijn nu bezig met het bestuderen van die uitkomsten. Op zich volgt daaruit dat deze nationale aanpak zich op een positieve manier ontwikkelt, maar we zien ook dat het dreigingsbeeld enorm verandert. Het zal u niet verbazen dat de geopolitieke ontwikkelingen en de spanning in de wereld daaraan bijdragen. Dat vraagt er dus om dat continu wordt gezien of die aanpak nog wel aansluit op de dreiging. Begin volgend jaar kom ik in het kader van de doorontwikkelingen in detail terug op de aanbevelingen van de beleidsevaluatie. Deze toezegging zult u nu noteren, maar die komt ook in de brief te staan die u kort na dit debat daarover vindt.

Welke trends zien wij op dit vlak? De onlinerekrutering is één van de nieuwe fenomenen. Wij zien dat ook statelijke actoren zich inmiddels weten te bedienen van jongeren, maar ook van criminele netwerken in onze landen. Daardoor kunnen zij gebruikmaken van die vormen. Verder zien we natuurlijk de gebruikelijke verschijningsvormen, die ook in de analyse uit 2024 stonden. Ik kan u overigens nu al toezeggen dat wij die fenomenenanalyse in het licht van de statelijke dreigingen inderdaad tweejaarlijks gaan actualiseren, zodat u daar een actueler beeld van heeft. Dit betreft natuurlijk intimidatie, fysieke en onlinebedreiging, administratieve vormen van repressie en spionage op diaspora. Het is een heel breed palet. De onlinewereld maakt het ook voor statelijke actoren makkelijker om daarvan gebruik te maken dan in het verleden, toen dat allemaal

met handwerk moest gebeuren.

Mevrouw Mutluer vroeg naar het aantal aangiften. Daar he het OM en de politie nog geen zicht op. Dat komt ook doordat de specifieke eenheid die daar nog maar sinds kort op zit, bezig is met het verwerken van deze zaken. Er lopen een aantal onderzoeken. Daar kan ik u niet al te veel over vertellen, maar ik zeg u wel toe dat we op de gezette momenten waarop we rapporteren over OBI, proberen om ook die resultaten mee te nemen, zodat u daar de vruchten van kunt plukken.

Ik denk dat dat de algemene lijn inzake OBI was. Ik heb nog een heleboel onder "overig", dus ik hoop dat uw vragen voor zover die nu niet zijn beantwoord, daarin zitten.

Ik kom bij de Vertrouwenslijn. Ik deel uw frustratie. Hoelang moeten we hiermee bezig zijn, en wanneer komt die eindelijk online? Het cynische is dat alles klaarstaat. In praktische zin hebben we alles gereedstaan om live te gaan. Pas op een vrij laat moment werden we geconfronteerd met het feit dat de grondslag die was voorzien, niet zou voldoen aan de huidige eisen van de AVG. Dat is zeer frustrerend, ook voor degenen die daarbij betrokken zijn geweest en hadden gehoopt dit snel live te kunnen laten gaan. Die wettelijke grondslag gaan we creëren. Dat ga ik zo snel mogelijk doen. Medio 2028 is ver weg. Dat realiseer ik me. Ik ga doen wat ik kan om dat te versnellen. Tegelijkertijd wil ik u ook zeggen dat ik kijk naar interim-mogelijkheden voor organisaties die mogelijk wél een wettelijke grondslag hebben die nodig is om deze persoonsgegevens te verwerken. Daar kan ik alleen nu nog niks over zeggen. Ik hoop voor het einde van het jaar meer helderheid te kunnen geven over de vraag of er inderdaad een interim-mogelijkheid is.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Ik denk dat ik in mijn inbreng al voldoende heb laten blijken hoe teleurstellend dat is, want de Kamer dringt daar natuurlijk al vanaf 2022 op aan. Ik vraag mij dan ook af hoe het kan dat je er pas zo laat in zo'n traject achter komt dat die grondslag niet voldoende is. Maar goed, dat is nu een feit. Ik wil vooruitkijken. De minister schrijft dat dit een wetgevingstraject vergt en dat medio 2028 alleen realistisch is als dat spoedig tot een wetsbehandeling leidt. Wanneer kunnen wij die wet verwachten? Dan kunnen wij er als Kamer voor zorgen dat wij die zo spoedig mogelijk gaan behandelen.

Minister **Van Weel**:

Ik ga dat meenemen in die brief. We zullen ook kijken of we op de een of andere manier consultatieperiodes kunnen inkorten om in het wetgevingstraject zo veel mogelijk tijdwinst te boeken. Ik zal u daarover informeren. Echt, zo snel als ik kan. Zoals gezegd, ter overbrugging: tijdens dat wetgevingstraject ben ik wel aan het onderzoeken welke alternatieven nog voorhanden zijn, maar dat vereist dus een slag met andere organisaties die wél een mandaat zouden hebben.

Dat was de Vertrouwenslijn.

De **voorzitter**:

Dank. U vervolgt.

Minister **Van Weel**:

Dan het vervolg van de Wtmo. Laat ik allereerst mijn teleurstelling uitspreken over het

afstemmen van deze wet in de Eerste Kamer. Ik kan mij de behandeling van deze wet in de Tweede Kamer nog goed herinneren. Toen hebben wij met man en macht geprobeerd om met al uw fracties via amendering te komen tot een wet die het midden hield tussen zo min mogelijk administratieve last en tegelijkertijd zo veel mogelijk transparantie over datgene wat wij ongewenste financiering vonden. Ik denk dat de Wtmo die balans in zich had. Ik had die dus ook heel graag in uitvoering gezien.

Nu die weg is, denk ik dat we, daar waar de Wtmo niet gezien werd als het middel om dit aan te pakken, de gelegenheid hebben om te komen met een voorstel dat dit wél biedt. Ik wil het daarmee helemaal niet op de lange baan schuiven, maar ik wil wel kijken naar wat er in een aantal andere EU-landen op dit vlak gebeurt of al van kracht is, zodat we daarvan kunnen leren en dan zo snel mogelijk met een opvolging van de Wtmo kunnen komen. Mogelijk kijkt die dan aan de ene kant iets breder dan de andere Wtmo dat kon, maar aan de andere kant iets minder diep dan de Wtmo dat kon. De kritieken van diverse partijen in beide Kamers heb ik immers ook wel gehoord. Een chirurgisch middel dus, dat wel gaat bereiken wat we met de Wtmo eigenlijk voor ogen hadden. In het eerste kwartaal van 2027 kom ik met het voorstel waaruit blijkt hoe dat eruit gaat zien. Ook dit is een toezegging.

Gaan we daar dan ook een specifieke vorm van problematisch gedrag in meenemen? Dat was een vraag van mevrouw Becker. Wij willen problematisch gedrag dat onze rechtsstaat ondermijnt, effectief aanpakken. Uit het onderzoek dat Stibbe voor ons heeft gedaan, blijkt dat de ruimte voor nieuwe juridische normen wel beperkt is. Zij stellen wel dat al veel kan gebeuren binnen de bestaande wet- en regelgeving, mits die effectief wordt toegepast. Wij blijven erop inzetten om toezicht mogelijk te maken op informele scholen die worden gefinancierd door buitenlandse regimes en we blijven inzetten op het maken van een aanvullend instrumentarium om ongewenste buitenlandse financiering tegen te gaan. Daar had ik het net over met u. Daarnaast zetten we door met het tegengaan van het beperken van individuele vrijheden in gesloten gemeenschappen.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Ik heb even een soort huishoudelijke vraag. De minister noemt nu bij een paar dingen: daar gaan we mee aan de slag. Kan ik ervan uitgaan dat in de procesbrief bij al deze zaken wordt ingegaan op de timing? Anders lopen we een beetje het risico dat dingen weggelopen. Op deze punten zou ik daarin graag info willen krijgen over wat en wanneer. Ik denk bijvoorbeeld aan het opvolgen van de Wtmo, problematisch gedrag et cetera.

De **voorzitter**:

Tot nu toe hebben we alle toezeggingen opgeschreven. Die zullen we herhalen aan het eind van het debat. Als u nu een toezegging wil van de minister ...

Mevrouw **Becker** (VVD):

De minister noemt bij deze onderwerpen niet een moment waarop we iets kunnen verwachten. Zou hij kunnen toezeggen dat dit in die brief terugkomt?

Minister **Van Weel**:

Ja. Dat is waarom ik ben begonnen met het toezeggen van die brief. Al lezende kreeg ik namelijk ook zelf behoefte aan dat overzicht en de concrete tijdlijnen, zodat u kunt zien of wij die halen of niet en mij daarop kunt afrekenen. Dat neem ik daar dus in mee.

Over het onderzoek naar en het zicht op financiering van pro-Palestijnse demonstraties op de universiteiten is door uw Kamer een motie aangenomen. Daar werd aan gerefereerd door de heer Boon. In eerste instantie is deze beland bij de collega van OCW. Zij heeft zelf aangegeven snel te komen met een beantwoording, maar heeft mij tegelijkertijd om hulp gevraagd omdat zij, zoals zij stelt, vanuit de onderwijssector niet de goede bevoegdheden heeft om dit soort onderzoek te kunnen doen. Ik vind het wel belangrijk dat we dat doen. Ik wil dus kijken hoe het ministerie van Justitie en Veiligheid of de NCTV kan helpen om hieraan opvolging te geven. Daarover zult u spoedig geïnformeerd worden.

De heer Van den Brink vraagt hoe wij zicht krijgen op de geldstromen die onder de radar blijven. Dit is één van de vragen die ik wil meenemen in de opvolging van de Wtmo. Dat wil overigens niet zeggen dat je op dit moment niks kunt doen tegen ongewenste buitenlandse financieringsstromen. Als die worden opgemerkt, kan wel degelijk op basis van de bestaande wetgeving opsporing worden verricht en kunnen door de instanties acties worden ondernomen. Dat is er, maar dan ben je dus wel afhankelijk van de signalen die je krijgt, terwijl het idee van de Wtmo nu juist was dat je een breder, algemeen geldend kader hebt waardoor je dat automatisch uit kunt filteren.

Het Financieel Expertise Centrum heeft buitenlandse financiering structureel ondergebracht in het programma Terrorismefinanciering. Een van de doelen is het in kaart brengen van buitenlandse financiering binnen het kader van terrorismefinanciering. Denk bijvoorbeeld aan de buitenlandse financiering van non-profitinstellingen die onderdeel uitmaken van de netwerken die zichtbaar worden of zijn geworden binnen het programma Terrorismefinanciering van het Financieel Expertise Centrum. Daar wordt dus wel degelijk al naar gekeken.

Wanneer worden imams geweerd en de geldstromen gestopt? Dat is een vraag van de heer Boon. Voor het weren van imams heb ik in het verleden samen met de toenmalige minister van Asiel en Migratie een aantal voorstellen gedaan. Als er in concrete gevallen aanknopingspunten zijn voor een verstoring van de openbare orde of de nationale veiligheid, dan kan de IND op basis van concrete dossiers een ongewenstverklaring uitgeven. Uiteindelijk doet de minister van Asiel en Migratie dat dan. Ik realiseer me dat in het coalitieakkoord staat dat we ook zouden werken aan een nationale lijst van ongewenste sprekers. Ik ga dus komen met een concretisering daarvan in de brief die eraan komt. Op dit moment kan ik daar nog niks over zeggen.

Mevrouw Becker vroeg ook naar de uitvoering van de motie door OCW over het onderzoek naar financieringsstromen uit Rusland of uit christelijk-conservatieve hoek. Tegen het fenomeen uitingsvormen kan natuurlijk al worden opgetreden als het gaat om discriminatie, intimidatie, geweld en het verspreiden van extremistisch gedachtegoed. Met de Wtmo hadden we deze inzichtelijkheid al kunnen hebben, denk ik, en in dit geval dus ook een grondslag daarvoor. Die hebben we nu niet. Dat betekent dat ik de motie-Van Campen/Dobbe moet meenemen in de verkenning die ik net heb toegezegd van de opvolger van de Wtmo. Dan zullen we ook deze invalshoek bezien.

Dan ben ik bij het kopje overig.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Ik heb even gewacht, maar ik zou even terug willen gaan naar de landelijke Vertrouwenslijn. De minister heeft gezegd dat hij gaat proberen om dit te versnellen. Dat is maar de vraag, maar hij noemde nog iets interessants. Hij zei namelijk: we gaan kijken of we een interim-organisatie in het leven kunnen roepen. Of nee, die is er al. Hij wil kijken of hij die de opdracht kan geven om de gegevens te verwerken. Blijkbaar mag hij daar nog niet veel over zeggen. Desondanks stel ik de vraag wanneer wij dat dan mogen verwachten. Zou dat bijvoorbeeld per 1 januari 2027 in kunnen gaan? Is dat de inschatting? Kunt u daar iets meer over vertellen? Dit is best boeiend, want dit geeft ons ook weer ruimte om het wetgevingstraject zo zorgvuldig mogelijk af te ronden. Ik wil dus graag een heel concrete richting horen, voor zover de minister die kan geven.

Minister Van Weel:

Ik kan het nog niet heel veel concreter maken dan dit, maar weet dat ik daaraan werk. Dat zal dus een veiligheidsorganisatie moeten zijn die wél de bevoegdheid heeft om dit soort informatie te kunnen verwerken. Ik hoop u voor het einde van het jaar te kunnen melden of die interim-oplossing er is en ik hoop dan dus ook kenbaar te maken per wanneer die van start kan gaan. Als dat gekoppeld kan worden aan de faciliteit en de mensen die opgeleid zijn en eigenlijk al klaarstonden om die lijn te bemannen, dan is dat natuurlijk de snelste oplossing. Dan heb ik hoop dat dit heel snel van start kan gaan. Als dat weer niet kan, vanwege arbeidsrelaties et cetera, et cetera, dan duurt het mogelijk wat langer. Ik snap dat ik een beetje cryptisch ben, maar ik kan op dit moment echt niet heel veel concreter worden.

De heer Tijs van den Brink (CDA):

Dat is jammer, want ik ben heel benieuwd. Heeft u het dan over een AIVD of een MIVD die dat zou moeten doen? Als de overheid het niet mag, wie mag het dan wel?

Minister Van Weel:

Ik vind het een vervelende uitspraak, maar ik kan er nu in het openbaar geen uitspraak over doen. Binnen de hele veiligheidsorganisatie die we in Nederland hebben, zijn er organisaties die wel degelijk bevoegd zijn om dit soort persoonsinformatie in ontvangst te nemen en daar dan ook een verwerking mee uit te voeren.

Mevrouw Becker (VVD):

Nog even over het antwoord op mijn vraag over zo'n rapport dat we hebben gezien van Justice for Prosperity. Dat laat zien hoe geldstromen vanuit bronnen rond het Kremlin, maar ook vanuit christelijk-conservatieve hoek er hier en online voor zorgen dat bij organisaties echt heel schadelijke narratieven over homo's en vrouwen worden verspreid. De minister zegt: daar hadden we met de Wtmo misschien wat aan kunnen doen. Ik denk dat dat waar is als het echt gaat over fysieke organisaties. Een burgemeester had dan kunnen zeggen: ik hoor zóveel anti-lhbt-geluid van deze organisatie dat ik weleens wil zien wat de financiering is. Maar voor online geldt dat, denk ik, niet. Ik vind het ingewikkeld dat de minister van OCW zegt dat hij een grondslag mist om überhaupt ook landelijk naar dit soort uitingen onderzoek te doen, want we zien tegelijkertijd dat vrouwenhaat in het VK inmiddels is aangemerkt als extremisme, zodat zij daar juist vanuit de diensten en vanuit de overheid steviger op kunnen acteren. Misschien heeft de minister nu niet het volledige antwoord, maar kan hier eens wat uitgebreider op ingegaan worden? Welke mogelijkheden zijn er nou wél? Dat kan desnoods in een brief van de minister van OCW, of de minister geleidt dit door, maar dit antwoord vind ik net iets te weinig.

Minister **Van Weel**:

Dan geleid ik dit graag door naar de minister van OCW, want ik heb op dit moment niet meer informatie beschikbaar over wat zij heeft gedaan dan wel verder van plan is. Dat zal ik dus doen.

De **voorzitter**:

De minister kan vervolgen.

Minister **Van Weel**:

Ik ben bij het blokje overig JenV. Zo meteen kom ik nog kort terug op SZW.

Wat doet de regering tegen de desinformatiecampagnes en de bots? Ik kan u nog niet vertellen of wij concreet een teruggang hebben gezien naar aanleiding van de aanval, maar mocht dat zo zijn, dan zal ik dat graag in die brief vermelden. Dat zeg ik onder anderen tegen de heer Van den Brink. We maken ons al langer zorgen over buitenlandse actoren die proberen onze samenleving en democratie te ondermijnen en dat ook doen door informatiemanipulatiecampagnes ofwel door Foreign Information Manipulation and Interference, FIMI. Dat klinkt vriendelijker dan het is. Ik denk dat we zien dat ons informatielandschap hier op hele grote schaal wordt gemanipuleerd. De minister van BZK neemt hierin het voortouw. Dat doet hij samen met mij, maar ook met de minister van BZ en met Defensie. Hij is bezig met een organisatie die FIMI structureel kan detecteren. Het wetsvoorstel voor de oprichting van deze organisatie zal eind december van dit jaar nog in consultatie gaan.

De heer **Boon** (PVV):

Door de collega's zijn termen genoemd die op het internet zijn teruggedrongen door de aanval op de Russische datacenters. Uit bronnen heb ik vernomen dat ook termen zoals "genocide" of "Palestine" na die aanvallen van Oekraïne in één keer minder voorkomen. Mogelijk zit Rusland daar ook bij. Wilt u ook die termen meenemen in uw onderzoek?

Minister **Van Weel**:

Ja, dat gaan we doen.

De **voorzitter**:

U vervolgt.

Minister **Van Weel**:

Over het rekruteren van jongeren hebben wij het gehad. We komen dus met een analyse en met zo concreet mogelijke actielijnen.

Beschikken onze diensten en de cyberketen over voldoende expertise, mensen en middelen? Ik denk dat we daar vol op inzetten, evenals op het versterken van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, juist voor het onlinedomein. Wij doen hetzelfde bij de politie, want we zien het onlinedomein gewoon tot een steeds groter aandeel verworden. Ik denk dat de Wet bescherming nationale veiligheid door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten een hele belangrijke stap wordt, want daarmee krijgt de onlinecomponent, die zo'n grote rol speelt, in het werk van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten toch een veel betere en permanentere borging.

Waar blijft een wetsvoorstel voor toezicht op de Koran- en weekendscholen? Dat is een vraag van mevrouw Becker. Op dit moment bekijkt OCW samen met andere departementen hoe het toezicht op weekend- en avondscholen die worden gefinancierd, zal worden georganiseerd. De staatssecretaris informeert u hierover in het eerste kwartaal van 2027.

De heer Ergin stelde een vraag over de Oeigoerse gemeenschap. Dat is natuurlijk een gemeenschap die onze nadrukkelijke aandacht heeft, juist vanwege de veiligheidsrisico's die we kennen. Vanuit die optiek bekijken we ook welke maatregelen richting deze gemeenschap passend en nodig zijn, maar daarover kan ik in het openbaar geen specifieke mededelingen doen. Dat is ook in het belang van de veiligheid van die gemeenschap zelf.

De heer **Boon** (PVV):

Naast de Oeigoeren zijn er meer groepen in China die te maken hebben met repressie en met buitenlandse beïnvloeding. Neemt u die groepen ook mee?

Minister **Van Weel**:

Ja. De minister van Buitenlandse Zaken en ik willen in algemene zin nog wat zeggen over deze groepering en hoe we daarmee omgaan in het diplomatieke verkeer. Daar waar zij veiligheidsrisico's lopen, heeft dat natuurlijk altijd de aandacht van mijn departement.

De heer **Bamenga** (D66):

Dank aan de minister voor de beantwoording van mijn vraag over voldoende expertise, mensen en middelen voor de onlinecomponent. Het is fijn om te horen dat de minister van plan is om dat verder op te schalen en dat hij daar ook de noodzaak van inziet. Ik heb ook gevraagd om de Kamer voor het einde van het jaar te informeren over de concrete oplossingen, zodat wij in ieder geval weten wat er gebeurt. Kan de minister nog toezeggen dat hij dat gaat doen? Ik heb nog een vraag: op welke manier zien wij zo direct de resultaten daarvan? Met andere woorden: op welke manier zien wij dat straks terug in de samenleving?

Minister **Van Weel**:

Ik zit even te worstelen met de toezegging, want in algemene zin loopt dit via een heleboel verschillende sporen. Het gaat over de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Dat betreft dus zowel het ministerie van Defensie als het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het gaat over de politie, die daar natuurlijk haar eigenstandige rol in heeft. Het gaat over de Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid, die hiervoor natuurlijk ook middelen heeft vanuit bewaken en beveiligen. Ik denk dat de onlinecomponent in al die organisaties scherp op het netvlies staat en dat er zowel wordt gekeken naar bevoegdheden die diensten nodig hebben als naar de extra middelen die zij hebben. Vanuit die optiek denk ik niet dat we behoefte hebben aan een integrale plus op al die diensten, maar wel dat het nu vooral zaak is dat we die expertise daadwerkelijk in huis krijgen en de bevoegdheden die we nodig hebben wettelijk geregeld krijgen. Laat ik er een aantal noemen vanuit mijn optiek. Eén ervan is de toegang tot onlinebronnen voor de politie in het kader van de openbare orde en veiligheid, en later ook de toegang tot gesloten bronnen. Ik noemde net al de Wet op de bescherming van de nationale veiligheid door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, die voor Defensie en Binnenlandse Zaken heel belangrijk wordt in het kader van bevoegdheden. Ik worstel

dus een beetje om dat allemaal door de OBI-bril te zien en in één brief te zetten, want dan doen we de verschillende deelterreinen tekort.

De **voorzitter**:

De minister kan vervolgen.

Minister **Van Weel**:

De vraag die werd gesteld over de Oeigoerse gemeenschap werd ook gesteld door mevrouw Mutluer op het vlak van de kwalijke praktijken van Iran en andere landen. Ook op dat punt zeg ik dat altijd passende acties zullen worden ondernomen als wij een dreiging zien voor de veiligheid van individuen of gemeenschappen. Daar zeg ik wel bij dat dit zich alleen uitstrekt tot personen die zich daadwerkelijk in Nederland bevinden. Op dit moment kunnen wij dus niet iets doen voor bijvoorbeeld familieleden in Iran die een dreiging ervaren op grond van activiteiten die hier plaatsvinden. Uiteraard staat daarvoor wel altijd het diplomatieke spoor open, maar die verantwoordelijkheid kunnen wij niet nemen.

De heer **Ergin** (DENK):

Ik begrijp dat de minister in dit debat niet alles kan zeggen over de maatregelen die hij neemt. Het lijkt erop dat het nog een paar jaar gaat duren voordat de Vertrouwenslijn in de lucht is. In de tussentijd worden mensen wel geïntimideerd en krijgen mensen wel telefoontjes. Oeigoeren in Nederland, dus Oeigoerse Nederlanders, krijgen telefoontjes vanuit China waarin zij worden bedreigd en geïntimideerd. Waar kunnen die mensen dan terecht?

Minister **Van Weel**:

Intimidatie en bedreiging zijn gewoon strafbare feiten. Die mensen kunnen nu ook gewoon terecht bij de politie. Als het spoedeisend is: 112. En anders: 0900-8844. Dit soort aangiften van bedreiging en intimidatie wordt wel degelijk opgepakt. Ik refereer ook even aan wat ik eerder tegen mevrouw Mutluer zei over het OM en de specifieke aandacht die daarvoor is. Ik weet dat de meldingsbereidheid laag is, maar ik zou deze mensen willen oproepen om dat wel te melden, want dat vergroot ons inzicht in de omvang van deze dreiging. U krijgt die signalen blijkbaar. Ik hoop dat u die mensen die richting op kunt sturen.

De heer **Ergin** (DENK):

Wat ik na zo'n vreselijk verhaal heel vaak hoor, is dat mensen zich heel machteloos voelen. Ik begrijp dat de minister zegt: doe aangifte. Maar zo werkt het gewoon niet, zeker niet voor sommige mensen in deze gemeenschap die al hun hele leven lang worden bespioneerd. Daarom heeft de Kamer ook een motie aangenomen waarin zij zegt: regering, ga in gesprek met de Oeigoerse gemeenschap en ga samen met hen werken aan maatregelen. Als ik zo hoor wat de minister van Justitie en Veiligheid zegt, begrijp ik dat dit gesprek nog niet heeft plaatsgevonden.

Minister **Van Weel**:

Ik denk dat de collega van BZ daar wat meer over kan zeggen, want hij onderhoudt die contacten met de gemeenschap. Tegelijkertijd zeg ik: gaat het om een strafbaar feit, doe het dan alsjeblieft wel. Het helpt ons echt als daarvan melding wordt gemaakt, al snap ik de angst en de terughoudendheid die deze mensen hebben.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Ik vond het antwoord over de slachtoffers of potentiële slachtoffers nog een beetje karig. Ik noemde Iran niet voor niets. Ik snap dat er enorme beperkingen zijn bij wat wij kunnen doen in het geval van bedreigingen van familie in het buitenland, maar mijn concrete vraag was wel: worden deze slachtoffers of potentiële slachtoffers tijdig geïnformeerd? Worden zij beveiligd? Worden zij ondersteund? Ik heb nog niet het idee dat ik daar een bevredigend antwoord op heb gekregen. Vandaar dat ik die vraag nogmaals concreet aan de minister stel.

Minister **Van Weel**:

Die moet dan altijd even kijken wat hij in dit gremium wel of niet kan zeggen. Er wordt altijd gekeken naar dreigingsinformatie, uit welke hoek wij die ook krijgen. Als die dreiging gericht is tegen individuen of gemeenschappen, dan worden daar altijd passende maatregelen op genomen. Dat geldt ook voor deze groep. Ik kan het niet heel veel specifieker maken. Laat mij een voorbeeld noemen naar aanleiding van de aanslagen op joodse instellingen die we begin dit jaar hebben gezien. U heeft gezien dat na die eerste aanslagen een hoop aanslagen zijn voorkomen. Ik denk dat dat een teken is van de aandacht die hiervoor bestaat en van de reactie die wordt gegeven op dit soort dreigingen, tegen welke gemeenschap dan ook.

"De Brigade Nhamedu is in Duitsland aangemerkt als een terroristische organisatie. Waarom is die in Nederland nog niet verboden?" In Nederland is het aan het OM om een organisatie uiteindelijk bij de rechter voor te dragen voor een verbod. Zo werkt het hier. Dat doet het OM dan op basis van een strafrechtelijk dossier dat het heeft. Het is dus aan het OM om dat te doen. Ik heb eerder aangegeven dat ik wel werk aan een bestuurlijk verbod voor terroristische organisaties, want ik denk dat, zeker in het huidige tijdsgewricht, sneller acteren soms nodig is. We hoeven het verbieden niet te zien als een sluitstuk van lange strafrechtelijke trajecten, maar kunnen wellicht vanwege de schadelijkheid van zo'n organisatie al eerder bestuurlijk ingrijpen. In de brief zal ik ook daarvoor een tijdshorizon opnemen. We hebben een eerste verkenning gehad en de landsadvocaat heeft aanknopingspunten gevonden om dit wettelijk te kunnen regelen. Ik hoop u snel in te kunnen lichten over de volgende stappen.

De heer Bamenga noemde de surveillance door de Marokkaanse inlichtingendiensten. De NCTV heeft daar al eerder voor gewaarschuwd, namelijk in de fenomeenanalyse uit 2024. Ja, onze veiligheidsdiensten herkennen het beeld dat autoritaire landen activisten niet alleen in de gaten houden door telefoons te hacken, maar ook via netwerken van informanten. Als dat leidt tot een verhoogde dreiging, zal het kabinet stappen ondernemen door via de aanpak tegen buitenlandse inmenging op te treden tegen die dreiging.

Dan heb ik nog een vraag van de heer Ergin over Israël en de inmenging op dat vlak. Ik kan alleen herhalen wat wij hebben gezegd naar aanleiding van de rellen rondom de wedstrijd tegen Maccabi in Amsterdam. We hebben Israël toen aangesproken op de gang van zaken rondom de publicatie van het rapport van het Israëlische ministerie. Wij vonden die gang van zaken ongebruikelijk en onwenselijk. Die boodschap hebben we onverkort overgebracht aan Israël. Dat zullen we weer doen op het moment dat we dergelijke signalen zouden hebben. Over de andere zaak — onderhandelen rondom het Internationaal Strafhof — kan ik hier geen uitspraken doen.

De heer **Ergin** (DENK):

Ik noemde nog een voorbeeld. Er was namelijk ook sprake van ongewenste beïnvloeding van bijvoorbeeld de burgemeester van Alkmaar. Dat gebeurde weer rondom een voetbalwedstrijd, waarbij de lokale besluitvorming onder druk werd gezet. Zou de minister daar ook op kunnen reageren?

Minister **Van Weel**:

Ook daarover heb ik nu geen signalen die ik hier kan delen dan wel kan bevestigen of ontkennen.

Ik ben bij het blokje SZW. Aan het begin heb ik een disclaimer gegeven: er zal nog een brief komen van de minister van Werk en Participatie.

De tewerkstellingsvergunning. "Wordt het mogelijk om die niet meer te verstrekken aan imams doordat er eindelijk een imamopleiding is?" Ik zeg dit tegen mevrouw Becker. Dat kan alleen via een herinvoering van de arbeidsmarkttoets, en die geldt dan voor alle buitenlandse geestelijke bedienaren. Dat vereist een nadere juridische toetsing en een praktische uitvoerbaarheid in verband met de grondrechtelijke bescherming van de vrijheid van godsdienst. De minister onderzoekt dit nu via een juridisch traject. Eigenlijk is het pas mogelijk om die beleidsaanpassing te doen als er een aanbod is van in Nederland opgeleide imams. Er moet dus eerst een Nederlandse imamopleiding komen. Ook daar zet de minister van Werk en Participatie vol op in. Momenteel zijn onderwijsinstellingen en het CMO in gesprek om de voorbereidingen te treffen voor een Nederlandse imamopleiding. De Rijksoverheid stimuleert en faciliteert daarbij waar dat nodig is.

Er werd ook gevraagd om iedere vorm van samenwerking met de ISN te heroverwegen en inzicht te bieden in de financieringsbronnen van de ISN. Voor de beantwoording daarvan verwijs ik naar de brief van de minister van Werk en Participatie. Hetzelfde geldt voor de vragen over de motie-Nanninga, de motie over de structurele dialoog, de programma's tegen polarisatie en de actualisering van de Actieagenda Integratie. Ook hierbij zeg ik u namens de minister van Werk en Participatie een brief toe of informatie in de brief die ik al eerder noemde.

De heer Bamenga vroeg nog naar het belang van weerbare gemeenschappen. Namens de minister van SZW: het kabinet deelt het belang van investeren in de weerbaarheid van gemeenschappen. Onderzoek laat namelijk zien dat effectieve integratie en antidiscriminatie bijdragen aan het minder ontvankelijk maken voor diasporabeleid vanuit het land van herkomst. Verder verwijs ik u door naar het debat over integratie met de minister van Werk en Participatie op 16 november.

Ten slotte is er nog een vraag van de heer Bamenga: gemeenschappen geven aan dat de meldingsbereidheid laag is. Daar hadden we het net al even over. Zij hebben vragen over het oppakken van meldingen. SZW zet daarom breed in op bewustwording, kennisversterking en handelingsperspectief van gemeenschappen, gemeenten en professionals omtrent de OBI. SZW organiseert bijeenkomsten, ontwikkelt handreikingen en faciliteert kennisuitwisseling tussen de verschillende gemeenschappen om hen van daaruit te ondersteunen.

Voorzitter, ik ben aan het eind van mijn beantwoording. Ik besef dat ik daarmee een

hoop vragen heb achtergelaten. Ik hoop die in mijn nadere brief veel specifiek in te kunnen vullen. Dat zeg ik om de urgentie die uw Kamer hierop zet, te beamen en om te benadrukken dat ik die deel.

De voorzitter:

Veel dank. Dit roept nog een enkele vraag op bij de heer Bamenga. Gaat uw gang.

De heer Bamenga (D66):

De minister is even ingegaan op de onderwerpen die te maken hebben met SZW als het gaat om de weerbare samenleving en de weerbaarheid in de diasporagemeenschap, en op hoe belangrijk die zijn bij het tegengaan van ongewenste buitenlandse inmenging. Daarvoor dank. De minister geeft daar kort antwoord op. Ik heb daarover natuurlijk meer vragen gesteld, ook over de signalen die mij bereiken dat programma's die hiermee te maken hebben en programma's die te maken hebben met het tegengaan van polarisatie en radicalisering juist worden afgeschaald en stopgezet. Dat nú doen lijkt mij dus niet de juiste timing. Als de minister daar nu geen antwoord op heeft, dan vraag ik hem om dat antwoord in ieder geval wel mee te nemen voor de brief die de minister van SZW gaat sturen.

Minister Van Weel:

Jazeker. Ik noemde een kort lijstje. De afschaling van de programma's tegen polarisatie zat daarbij. Dat komt dus in die brief.

De voorzitter:

Dan dank ik de minister van Justitie en Veiligheid. Aan het einde dreunen wij nog even de toezeggingen op die de minister allemaal heeft gedaan.

Minister Van Weel:

Dat zijn er maar een paar.

De voorzitter:

O, een paar. Kijk aan. Blijft u vooral bij ons, zou ik willen zeggen.

Wij gaan luisteren naar de minister van Buitenlandse Zaken, de heer Berendsen. Gaat uw gang.

Minister Berendsen:

Dank u wel, voorzitter. Ik zal een kleine introductie geven en dan nog op de enkele vragen ingaan die onder mijn portefeuille vallen.

De collega van JenV lichtte zojuist de rijksbrede geïntegreerde aanpak van ongewenste buitenlandse inmenging toe. Het is mijn verantwoordelijkheid om landen aan te spreken als zij zich schuldig maken aan ongewenste buitenlandse inmenging. Daarnaast verstevig ik de internationale samenwerking voor kennisuitwisseling en om met partners op te treden tegen ongewenste buitenlandse inmenging. Vooropgesteld: ongewenste buitenlandse inmenging is onacceptabel. Daarom spreken we landen hier ook op aan. Dat kan publiek, maar vaker gebeurt dat achter de schermen. Soms is de reactie publiek, soms ook niet. De eerlijkheid gebiedt ook te zeggen dat het soms effect heeft en soms te weinig. Daarom en vanwege de trends die de minister van JenV net al benoemde, intensificeert Buitenlandse Zaken sinds 2024 twee trajecten.

Het eerste is het initiëren van internationale samenwerking en internationale uitwisseling van kennis en aanpak op het gebied van ongewenste buitenlandse inmenging. Het doel daarvan is tweeledig. We willen meer kennis vergaren over de modus operandi van OBI-plegende landen. Daarnaast willen we leren van de OBI-aanpak van partnerlanden. Dat doen we bilateraal, met de EU en met andere westerse landen, maar we doen dat ook multilateraal met de werkgroep van de G7, het G7 Rapid Response Mechanism. In die werkgroep delen landen updates over een nieuwe juridische aanpak of beleidsaanpak tegen ongewenste buitenlandse inmenging. We kunnen dan ook van elkaar leren. Ook creëren we internationaal handelingsperspectief. Het doel daarvan is om de mogelijkheden te vergroten om met partnerlanden op te treden tegen ongewenste buitenlandse inmenging. Zo stelde de EU in 2025 met steun van Nederland sancties in tegen criminele netwerken die door Iran worden geïnstrumentaliseerd. Bovendien veroordeelden we samen met een groep partnerlanden de Iraanse inmenging in 2025 en 2026 publiekelijk. Hiermee willen we ook voor landen als Iran de kosten verhogen van het plegen van ongewenste buitenlandse inmenging in ons land.

Mevrouw Becker vroeg naar de uitvoering van de motie over de buitenlandse verkiezingen. De Kamer wordt hier begin 2027 nader over geïnformeerd. Deze motie kent een aantal complexe uitvoeringsvraagstukken. Daarbij gaat het onder meer om praktische effecten, want een kleiner aantal stemlocaties kan ook voor een grotere belasting op ambassades en consulaten zorgen. Als we het beleid per land gaan differentiëren, dan heeft dat ook effecten. In het begin van 2027, wat mij betreft vóór het voorjaar, wordt u daar nader over geïnformeerd.

Mevrouw Mutluer vroeg naar de resolutie van het Europees Parlement, mijn geliefde Europees Parlement, over transnationale repressie en de desbetreffende routekaart. In lijn met de motie-Piri zet Nederland zich in voor een gezamenlijke aanpak binnen de EU van OBI. Daar verwees ik net al naar. Nederland staat ook in contact met de desbetreffende Europarlementariër, Hannah Neumann, over de aanbevelingen die zij in haar resolutie doet. Die resolutie werd in juni aangenomen. Een aantal van deze aanbevelingen zal Nederland overnemen. We zullen ons er binnen de EU voor inzetten dat die ook overgenomen worden. Ik noem bijvoorbeeld het aanstellen van een EU-coördinator en de inzet van gezamenlijke sancties.

De voorzitter:

Dit roept een kleine vraag op bij mevrouw Mutluer. Ik denk dat zij al door haar interrupties heen is, maar we staan deze toe. Gaat uw gang.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Ik houd het daarom heel kort. De minister zei "een aantal aanbevelingen". Dat stemt mij nog niet heel erg gerust. Waarom "een aantal" en niet "alle"?

Minister Berendsen:

Wij zetten in ieder geval in op het aanstellen van de EU-coördinator en de inzet van sancties. Ik wil zeker nog een nadere blik werpen op alle aanbevelingen, maar laten we in ieder geval de aanbevelingen eruit pakken die het meeste effect hebben.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Minister **Berendsen**:

Voorzitter. De heer Boon vroeg specifiek naar het Iraanse regime. Ik heb zojuist al een aantal zaken genoemd waarop wij actie ondernemen. Het kabinet koestert geen enkele illusie over de intenties van de Iraanse Revolutionaire Garde. Het is volstrekt onacceptabel als mensen van organisaties dreiging ervaren vanuit Iran. Ik heb recent nog in New York aan mijn Iraanse collega overgebracht dat Nederland niet gediend is van ongewenste buitenlandse inmenging, en zeker niet van eventuele kwaadaardige intenties richting de Iraanse diaspora in Nederland. Wij zijn ons zeer bewust van de dreiging. Ik kan u verzekeren dat wij daar via diplomatieke kanalen — dat is mijn rol; de minister van JenV en anderen hebben daarbij een andere rol — volop op inzetten.

Over de motie-Van Baarle over de Oeigoerse gemeenschap heeft de minister van JenV al een aantal dingen gezegd. Daar wil ik nog even aan toevoegen dat inderdaad een gesprek heeft plaatsgevonden tussen BZ en vertegenwoordigers van de Oeigoers-Nederlandse gemeenschap. Hun concrete verzoeken lopen op dit moment uit. Vanwege de vertrouwelijkheid kan ik niet verder ingaan op deze verzoeken. In algemene zin blijven wij regulier in contact met deze gemeenschap, maar ook met vele andere gemeenschappen in Nederland.

De heer Van den Brink vroeg naar de buitenlandse wetgeving en de impact op Nederland via de transnationale werking. Wij houden continu aandacht voor ontwikkelingen in het buitenland die de veiligheid en de vrijheid van personen in Nederland kunnen schaden. Ons postennet heeft daarin een signalerende rol ten aanzien van ontwikkelingen in andere landen die ook relevant zijn voor Nederland. Dat kan buitenlandse wetgeving zijn die een ongewenste invloed heeft. Daarnaast spreekt de Nederlandse overheid doorlopend met mensenrechtenorganisaties en -verdedigers die dergelijke ontwikkelingen ook signaleren. Een onderdeel van de rijksbrede OBI-aanpak is dat we ontwikkelingen in binnen- en buitenland in de gaten houden. Bij eventuele signalen handelen we daarnaar. Ik heb in het debat met de Eerste Kamer ook aangegeven dat we bekijken op welke wijze we nog beter zicht kunnen krijgen op extraterritoriale wetgeving in het buitenland die impact heeft.

De heer Bamenga vroeg nog naar de arrestatie in Egypte en een eventueel verband met deelname aan een demonstratie in Nederland. Over de achtergrond van die arrestatie kan ik geen uitspraak doen. Er is ook weer een motie over aangenomen die ik van harte ondersteun. Ik heb al meerdere malen in deze Kamer gezegd dat wij ons ten volle inzetten voor de consulaire bijstand en de toegang tot deze persoon. Dat doe ik tot op het allerhoogste politieke niveau dat binnen onze mogelijkheden ligt en we blijven hier druk op uitoefenen. Dit is een zeer zorgelijke zaak.

Voorzitter, volgens mij heb ik de vragen daarmee beantwoord.

De **voorzitter**:

Dat roept nog een enkele vraag op bij de commissieleden, eerst bij mevrouw Becker.

Mevrouw **Becker** (VVD):

We hebben toegezegd gekregen dat we in het eerste kwartaal van volgend jaar informatie krijgen over het traject van toezicht op weekendscholen die vanuit het buitenland gefinancierd worden, maar ik heb eerder, ook weleens samen met de heer

Paternotte en andere collega's, ook moties ingediend en vragen gesteld over het feit dat we tot die tijd wel met die weekendscholen te maken hebben. Er worden er inmiddels twintig gefinancierd vanuit China. Er wordt gezegd dat dat door de Chinese communistische partij wordt gedaan, die daar zou bepalen welk lesmateriaal er wordt verstrekt, maar we weten het niet, want we hebben daar geen toezicht op. Hetzelfde geldt voor de weekendscholen die gefinancierd worden vanuit Turkije. Ik zou het zo goed vinden als de minister van Buitenlandse Zaken toch ergens een rol ziet om tot die tijd deze landen hierop aan te spreken: kunnen wij nou eens inzage krijgen in het lesmateriaal en kunnen wij nou eens de dialoog aangaan over wat er in die scholen gebeurt? Ik snap het wettelijk kader, maar aan de andere kant is er natuurlijk ook een route langs de diplomatieke weg.

Minister **Berendsen**:

Ik denk dat mevrouw Becker aan het einde van de vraag naar een domein gaat waar ik mee te maken heb. In algemene zin: als wij constateren dat er ongewenste beïnvloeding is, gebruiken we ook de diplomatieke kanalen om ons daarover uit te spreken en andere landen daarop aan te spreken. Dat doen wij op alle gebieden. Dit thema ligt verder bij een collega, maar u kunt erop rekenen dat wij ook landen aanspreken op alles wat wij aan ongewenste situaties zien.

De **voorzitter**:

Nog een korte vraag van mevrouw Becker.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Dat is inderdaad een algemeen antwoord, maar ik denk toch dat de minister met mij moet constateren dat landen als China en Turkije hier met een doel weekendscholen financieren, waarbij per definitie sprake is van beïnvloeding in Nederland. Je zou als kabinet dus ook kunnen zeggen dat wij dan willen weten wat er op die scholen gaande is. Is de minister bereid om eens met de collega van OCW in overleg te treden over wat hij via de diplomatieke kanalen kan doen totdat die wetgeving er is? Want het huidige antwoord dat we niet weten wat er op die weekendscholen gebeurt, vind ik onbevredigend en ook slecht voor de kinderen die daarnaartoe gaan en die onderdeel moeten worden van onze samenleving.

Minister **Berendsen**:

Inderdaad in die volgorde: de weekendscholen bevinden zich in Nederland en OCW is daarmee bezig. Ik ben van harte bereid om in overleg te treden met mijn collega over de vraag welke rol ik daarin kan spelen, maar ik denk dat het goed is dat dit in een bepaalde volgordelijkheid gebeurt.

De **voorzitter**:

De vraag is dan wanneer de informatie kan komen.

Minister **Berendsen**:

Daar zal ik op korte termijn op terugkomen. Contact zoeken zal in die zin niet heel veel tijd kosten. Ik zal even kijken in welke rol ik daaraan kan bijdragen.

De **voorzitter**:

Zullen we dan zeggen dat u dit binnen twee weken laat weten? Is dat goed?

Minister **Berendsen**:
Ja.

De heer **Bamenga** (D66):

De minister ging net in op een casus die ik hier naar voren heb gebracht. Dat is natuurlijk niet zomaar een casus. Het is een casus die iets heeft gedaan met de gemeenschap. Ik maak dat natuurlijk van dichtbij mee omdat ikzelf ook uit Eindhoven kom. In deze casus hebben we gezien dat een Nederlandse staatsburger Egypte bezoekt, vervolgens gearresteerd wordt en niet te maken krijgt met een eerlijk proces. Ik zal de verdere details over de erbarmelijke omstandigheden niet noemen, maar dit is precies een voorbeeld van waar we vandaag met elkaar over spreken. Ik snap dat de minister hier niet alles kan vertellen, maar ik zou wel graag willen weten op welke manier de minister in contact staat met de gemeenschappen, omdat de impact hiervan precies het effect heeft dat men wellicht beoogt op hoe de gemeenschappen op basis hiervan vervolgens gaan handelen.

Minister **Berendsen**:

De individuele casus is inderdaad zeer belangrijk en onze inzet daarop is volstrekt helder. Hoewel ik niet kan ingaan op de details, spreek ik nogmaals uit dat wij er alles aan doen om ervoor te zorgen dat wij toegang krijgen tot deze persoon. Ook in mijn contact met de Egyptische collega komt dit veelvuldig aan de orde. Wat het gesprek met de gemeenschappen betreft: ik snap de zorgen. BZ is in algemene zin altijd in contact met verschillende gemeenschappen, maar ook als er specifieke zaken spelen. Als we verder zijn met deze casus, kan ik me voorstellen dat we het specifieke gesprek met die gemeenschap aangaan, want ik kan me voorstellen dat dit in die gemeenschap tot zorgen leidt.

De **voorzitter**:

Mevrouw Mutluer, een nabrander mag als een vraag echt niet is beantwoord.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Ja, ik ben niet tevreden met het antwoord dat de minister gaf. We hebben het net gehad over "een tandje meer". Ik verwacht dat de minister van JenV en de minister van Buitenlandse Zaken daarbij samen optrekken. Ik stelde een vraag over de resolutie en ik kreeg als antwoord: ja, we gaan enkele aanbevelingen overnemen. De minister pikte er één uit. Voordat wij allerlei moties gaan indienen, heb ik behoefte aan een overzicht van die aanbevelingen: welke aanbevelingen worden wel overgenomen en welke niet, waarom is dat zo en op welke termijn worden de overgenomen aanbevelingen uitgevoerd? Dan kunnen we daar weer iets van vinden, want met dat antwoord kan ik niet zo heel veel. Vandaar nogmaals deze vraag.

Minister **Berendsen**:

Er staan zo'n honderd aanbevelingen in die resolutie. Ik lichtte er twee aanbevelingen uit die we zeker steunen en waar we ons als Nederland voor inzetten. Wij laten ons inspireren door die motie. We zijn ook in gesprek met de rapporteur. Ook op basis van mijn eigen ervaring weet ik dat het uiteindelijk niet gaat om de vraag welke van de honderd aanbevelingen we eruit pikken, maar om de vraag wat in de Europese dynamiek de kansrijkste aanbevelingen zijn die we vervolgens ook op Europees niveau verder kunnen brengen. Ik denk dat we daar echt op moeten inzetten. Nederland heeft er zelf specifiek in ieder geval twee uit gepakt die we verder brengen. Ik kan me

voorstellen dat in de Europese dynamiek andere landen komen met andere aanbevelingen die zij graag willen overnemen. Daar zullen we ook serieus naar kijken. Het strekt wat ver om tot in detail al die aanbevelingen door te lopen, maar dit is een belangrijke resolutie en ik noem haar niet voor niets. Ik denk niet dat er regelmatig resoluties van Europarlementariërs met de naam, namelijk Neumann, in de Tweede Kamer genoemd worden. U kunt er dus op rekenen dat we dit serieus nemen.

De voorzitter:

Tot slot, mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Dat begrijp ik. Ik heb gewoon behoefte aan wat meer informatie richting de Kamer. De minister van JenV heeft beloofd dat hij met een Kamerbrief komt. Ik hoop dat de minister van Buitenlandse Zaken daar ook het een en ander in kan opnemen, zodat we meegenomen worden in datgene wat wordt opgepakt.

Minister Berendsen:

Ik doe zeker de toezegging dat we een en ander over deze resolutie zullen meenemen in de brief.

De voorzitter:

Dan dank ik de minister van Buitenlandse Zaken zeer hartelijk. Dat brengt ons bij de tweede termijn van de Kamer, indien de Kamerleden daarvan gebruik willen maken. Ik begin bij mevrouw Becker, VVD.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Voorzitter. Allereerst dank aan de ministers voor hun aanwezigheid en uiteraard beterschap voor minister Aartsen. Ook dank aan de collega's die hier in groten getale waren. Ik denk ook dat dit echt een belangrijk onderwerp is. We hebben hier ooit als Kamer met een parlementaire enquête, net als de hele samenleving, op de achterste benen gestaan omdat er ongewenste buitenlandse beïnvloeding is. We zien in AIVD-verslagen en in rapporten van het kabinet dat het niet minder erg is geworden maar dat het erger wordt. We zien helaas dat heel veel maatregelen heel veel tijd kosten en dat dit weer leidt tot allerlei onderzoeken medio 2027 en 2028. Ik dank de bewindspersonen voor het feit dat zij het daarmee eens zijn en dat zij zeggen dat zij er met daadkracht voor gaan zorgen dat de Kamer nog voor de begroting en het einde van het jaar een brief krijgt.

Toch zou ik een tweeminutendebat willen aanvragen, omdat ik denk dat wij als Kamer ook een taak hebben om de urgentie op dit onderwerp vast te houden. Maar voor nu heb ik geen nadere vragen, omdat heel veel vragen op dit moment nog niet beantwoord kunnen worden.

Dank, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u zeer. Meneer Boon, PVV.

De heer **Boon** (PVV):

Voorzitter. Ik ga het kort houden. Ik ben heel benieuwd naar de brief. Ik denk dat dat een

hele dikke brief gaat worden met alles wat toegezegd is. Ik wens minister Aartsen natuurlijk ook van harte beterschap. Ik ga het hierbij laten.

De **voorzitter**:

De heer Ergin ziet af van een tweede termijn. Mevrouw Mutluer, PRO.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Ik denk dat we allemaal met onze bijdragen hebben laten zien dat we niet naïef zijn. Aan de andere kant pas ik er ook voor om allerlei groepen mensen verdacht te maken. Het gaat met name om een groep die te maken heeft met inmenging via intimidatie en afpersing en die daar heel veel last van heeft. Die groep moeten we in bescherming nemen en ondersteunen. Ik wacht op die brief. Ik hoop dat de zojuist benoemde ambitie ook in die brief terugkomt. Verder heb ik geen vragen en opmerkingen meer.

De **voorzitter**:

De heer Van den Brink.

De heer **Tijs van den Brink** (CDA):

Dank u wel, voorzitter. Dank aan beide ministers voor de beantwoording. Het openingsstatement van de minister van Justitie verwonderde mij wel. Stel nou dat mevrouw Becker dit debat niet had aangevraagd; was het dan heel rustig gebleven? Met andere woorden, hoe kan het dat dit kennelijk ambtelijk zó lang blijft liggen? Dan wordt het geagendeerd en dan wordt iedereen wakker, zou ik bijna zeggen. Ik vraag dit ook een beetje als Kamerlid in opleiding; dat mag ik nog net zeggen, want ik zit hier nog geen jaar. Is het kennelijk zó belangrijk dat wij af en toe een vraag stellen om mensen in beweging te krijgen? Dat zou mijn vraag zijn, met dank voor alle toezeggingen.

De **voorzitter**:

De heer Bamenga, D66.

De heer **Bamenga** (D66):

Dank u wel, voorzitter. Met mijn inmiddels drie jaren heb ik alsnog dezelfde vraag. Ik wil de ministers bedanken voor alle antwoorden en wens minister Aartsen uiteraard beterschap. Ik ben zeer benieuwd naar de brief die er straks aan komt. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we dit debat hebben gehad om de urgentie nogmaals vast te stellen. Er is ook al een paar keer gezegd dat het alleen maar erger wordt. We zullen dus echt met z'n allen moeten kijken op welke manier wij dit met de meest effectieve middelen kunnen aanpakken en op welke manier wij eventueel kunnen opschalen. Dus aan de slag, zou ik zeggen.

De **voorzitter**:

Dank u zeer. Dat brengt mij bij het kabinet.

Minister **Van Weel**:

Er was slechts één vraag van de heer Van den Brink, namelijk of zijn werk ertoe doet. Ik denk dat het korte antwoord daarop ja is. Tegelijkertijd is er natuurlijk ook heel veel wél gebeurd. Ik heb geprobeerd om dat op te sommen. Het is zeker niet zo dat het werk op het gebied van OBI stilstaat, maar er zijn een aantal trajecten waarvan ik ook zelf vind dat we nu een tandje bij moeten zetten. Daar heeft de agendering van dit debat zeker bij geholpen. Dus het doet ertoe.

De **voorzitter**:

Dan dank ik ook de ministers voor de tweede termijn. Er is een tweeminutendeбат aangevraagd door het lid Becker, met haar ook als eerste spreker. Dat zal plenair worden ingepland.

Wij gaan afsluiten met het noemen van de toezeggingen, met name vanuit JenV.

- De minister van JenV stuurt de Kamer voorafgaande aan de begrotingsbehandeling van JenV een brief met het tijdpad en de plannen rondom de OBI-aanpak.
- De minister van JenV informeert de Kamer voor het einde van het jaar over de ontwikkelingen rondom de Vertrouwenslijn, het wetgevingstraject en een eventuele interim-mogelijkheid.
- De minister van JenV informeert de Kamer in het eerste kwartaal van 2027 over de opvolging van de Wtmo (Wet transparantie maatschappelijke organisaties).
- De minister van JenV geleidt de vraag van mevrouw Becker over de aanpak van financiering van narratieven door onder andere Russische en conservatieve organisaties door naar de minister van OCW.
- De Kamer wordt in het eerste kwartaal van 2027 door de minister van OCW geïnformeerd over het traject van toezicht op de weekendscholen en de minister van Buitenlandse Zaken informeert de Kamer op korte termijn over zijn rol hierin.
- De minister van Werk en Participatie — van harte beterschap — stuurt de Kamer een brief voorafgaand aan het WGO op 16 november over inburgering en integratie.

Akkoord? Zijn we iets vergeten, heeft u iets gemist of is iets niet correct? Mevrouw Becker.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Ik ben benieuwd of de toezegging over de uitvoering van de motie over het organiseren van verkiezingen per brief in plaats van alle grote buitenlandse verkiezingen zoals we die in Nederland hebben gezien nog kan worden opgenomen in de toezeggingenregistratie.

De **voorzitter**:

Ja, goeie. Die nemen we mee.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Gaan de ministers en de Kamerleden daarmee akkoord? Dat is het geval.

Ik dank de ministers voor hun bijdragen. Ik dank natuurlijk de hier aanwezige mensen en ik dank de Kamerleden voor hun inbreng. Ik sluit de vergadering.

Sluiting 16.13 uur.

